

Talousarvio 2022

Taloussuunnitelma 2023-2024

Kunnanhallitus 29.11.2021
Kunnanvaltuusto 15.12.2021

Sisällys

1	Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.2	Yleinen taloudellinen tilanne, aluekehitys ja kuntatalous	4
1.3	Ristijäven kunnan taloudelliset lähtökohdat.....	5
2	Ristijärven kunnan toimintaympäristö	7
2.1	Väestö, asuminen ja työllisyys	7
2.2	Hyvinvointi ja terveys	8
3	Kuntastrategia	10
4	Ristijärven kunnan talous	11
4.1	Talousarvion täytäntöönpano ja sitovuus	11
4.2	Ristijärven kunnan talous 2022-2024	11
4.3	Talouden tasapainottaminen ja toimenpiteet.....	15
4.4	Tuloslaskelma.....	16
4.5	Rahoituslaskelma	17
4.6	Sisäinen valvonta ja riskien hallinta.....	19
5	Henkilöstö	21
6	Käyttötalous	24
6.1	Keskusvaalilautakunta	24
6.2	Tarkastuslautakunta	24
6.3	Kunnanvaltuusto	24
6.4	Kunnanhallitus	25
6.5	Sivistyspalvelut	33
6.6	Tekniset palvelut.....	39
6.7	Maaseutupalvelut.....	44
7	Investoinnit.....	46
8	Kuntakonserni	47

1 Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohdat

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Talousarviovuosi 2022 tulee jäämään historiaan viimeisenä vuotena ennen hyvinvointialueen alkamista vuonna 2023. Nyt rakennetaan askelmerkkejä tulevaisuuteen. Tulevan hyvinvointialueen rahoitus siirtyy kunnilta valtiolle. Palvelurakenteeseen tuskin ehditään enää tehdä vuoden 2022 aikana kovin merkittäviä muutoksia ja näin ollen uusi hyvinvointialue tulee määrittelemään palvelurakenteen Kainuussa.

Talousarviovuosi 2022 vaikuttaa tulevaan hyvinvointialueen rahoitukseen. Mitä enemmän kunnat käyttävät rahaa sotepalveluihin nyt, niin sitä paremmin turvataan tulevan hyvinvointialueen rahoitus-pohja. Kainuun kuntien maksuosuudet soten toiminnan rahoittamiseen ovat kasvaneet n. 30 me vuosina 2020-2021 ja lisäpainetta kasvulle on edelleen vuonna 2022. Tätä taustaa vastaan Kainuun kunnat ovat omalta osaltaan kantaneet vastuunsa tulevan hyvinvointialueen riittävän rahoituksen suhteen. Paineita kuitenkin on kymmenien miljoonien eurojen sopeuttamiselle hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen rahoituksen turvaamisella kuntien maksuosuuksia kasvattamalla on myös kääntöpuolensa. Kasvulla on vaikutuksia kuntien valtionosuuksiin alenevasti vuonna 2023 ja sen jälkeen. Ristijärven kunnan sotemenot ovat kasvaneet v. 2020-2021 n. 470 000 euroa. Tällä hetkellä kunnan toimintakatteesta on noin 60 % sotemenoja. Sotemenot tulevat edelleen kasvamaan v. 2022 arviolta vähintään noin 220 000 euroa kuntien maksuosuudella 320,5 Me. Kunta voi vaikuttaa omalla toiminnalla vain noin kolmen miljoonan euron menoihin. Sotemenojen kasvun suuruisia säästöjä on mahdotonta löytää, koska kunnan on hoidettava myös muut lakisäätteiset tehtävät.

Kunnan kunnallisverotulot ja valtionosuudet pienenevät talousarviovuotena 2022 verrattuna kuluvaan vuoteen. Kunnan tuloveroprosentin nostolla arvioidaan kunnallisverokertymän säilyvän suunnilleen kuluvaan vuoden tasolla.

Talouden tasapainottamistoimia on tehty jo vuosia, joten kovin merkittäviä säästöjä ei enää ole löydettävissä. Talousarviovuotena varaudutaan ottamaan uutta syömävelkaa ja turvautumaan pahan päivän varalle kerättyihin säästöihin. Tavoite on selvitä vuodesta niin, ettei kriisikuntakriteeristö kunnan osalta täyty.

Kuntien kesken tehtävällä yhteistyöllä saavutetaan säästöjä. Aluearkkitehti- ja rakennuslupapalvelut samoin kuin maaseutuhallinnon palveluita ja kansalaisopiston toimintaa toteutetaan yhdessä naapurikuntien kanssa. Kuntien välistä yhteistyötä tulee tiivistää ja kehittää edelleen. Toimintoja, palveluita ja rakenteita joudutaan kehittämään ja sopeuttamaan yhä pienenevään tulopohjaan peilaten myös hyvinvointialueen aloittamisen jälkeen. Kuntayhteistyölle on tilausta tältäkin näkökannalta.

Kuntalaisten hyvinvointi ja terveys eli hyte-työ vaatii myös kunnalta panostusta niin ennalta ehkäisevän päihdetyön, liikunnan kuin kulttuurinkin merkeissä. Monitoimikeskus Virtaalan toimintoja kehitetään edelleen niin, että käyttöaste lisääntyy ja yhä useampi kuntalainen saadaan aktivoitua pitämään huolta terveydestään ja kunnostaan. Hyte-työ on ennaltaehkäisevää työtä hyvän terveyden edistämiseksi ja sairauksien välttämiseksi.

Kuntastrategin päivittäminen tehdään valtuustokausittain. Tämä työ on uudella valtuustolla käynnissä ja valmistuu kesään mennessä. Kaavoituksessa on tuulivoiman osalta aloitettu ensimmäinen tuulivoimayleiskaavan laatiminen. Ilmastotavoitteet ja siirtyminen uusiutuvaan energian käyttöön näyttävät tässä muodossa kunnassamme.

Petteri Seppänen
kunnanjohtaja

1.2 Yleinen taloudellinen tilanne, aluekehitys ja kuntatalous

Talouden toipuminen covid-19-epidemiasta on ollut nopeaa ja talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021, 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Talouden kasvupyrähdys liittyy patoutuneen kysynnän purkautumiseen tilanteessa, jossa rokottaminen etenee ripeästi, liiketoiminnalle asetettuja rajoituksia puretaan ja kotitalouksien ja yritysten luottamus tulevaisuuteen on vahva. Tänä aikana talouden toimeliaisuutta ei ole enää tarpeen tukea julkisen vallan toimin. Sen sijaan on tarpeen edesauttaa yksityisiä investointeja ja työn tarjontaa, jotta tuotannon kasvu ei hiivu tekijöiden ja tuotantokapasiteetin puutteeseen, kustannusten nousuun ja kilpailukyvyyn rapautumiseen.

Yksityisissä investoinneissa tapahtuu merkittävää toipumista ja kuluttajien korkea säästämisaste luo edellytykset yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle. Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, jota riittää täyttämään lyhyellä aikavälillä korkealla oleva työttömyys ja hallituksen toimet työn tarjonnan lisäämiseksi. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää vuosina 2022 ja 2023, varsinkin palvelutoimialoilla. Kuluttajahintaindeksillä mitattuna inflaatioksi ennustetaan 1,8 % v. 2021. Inflaatio on kiihtynyt energian hinnan nousun seurauksena.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa. Väestön ikärakenteen muutos kasvattaa erityisesti pitkäaikaishoiva- ja terveydenhoitomenoja.

Keskeiset ennusteluvut ja keskipitkän aikavälin kehitysarvio	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BKT:n määrän muutos, %	1.3	-2.9	3.3	2.9	1.4	1.1	1.0
Työttömyysaste, %	6.7	7.7	7.8	6.8	6.4	6.3	6.2
Työllisyysaste, %	71.6	70.7	72.4	73.6	74.1	74.3	74.5
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto¹, % BKT:sta	-0.9	-5.4	-3.9	-2.4	-1.5	-1.3	-1.2
Valtionhallinto	-1.1	-5.5	-4.2	-2.8	-1.7	-1.6	-1.5
Paikallishallinto	-1.2	0.0	-0.4	-0.7	-0.7	-0.6	-0.6
Hyvinvointialueet					-0.3	-0.2	-0.2
Sosiaaliturvarahastot	1.4	0.1	0.7	1.0	1.2	1.2	1.2
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % BKT:sta	-1.2	-3.2	-2.8	-2.3	-1.5	-1.3	-1.2
Julkisyhteisöjen velka², % BKT:sta	59.5	69.5	71.2	71.3	72.2	72.9	73.4
Valtionvelka³, % BKT:sta	44.3	52.9	55.1	55.3	55.9	56.3	56.5

¹ Valtionhallinnon alijäämäluvut eivät sisällä puolustusvoimien laiva- ja hävittäjähankintoja. Hankinnat kirjautuvat kansantalouden tilinpidon alijäämään suoriteperusteisesti eli hankintojen toimitusajankohtana. Valtionvelassa ne kuitenkin näkyvät.

² EDP-velka

³ Valtiokonttorin liikkeelle laskema velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, syyskuu 2021 27.9.2021

Koronan vaikutukset Kainuun aluetalouteen ovat olleet keskimääräistä vähäisempiä. Yritystoiminnan palautuminen ennalleen jatkuu, vaikka koronatilanteen kehittyminen on edelleen epävarmuustekijä lähitulevaisuuden kehityksessä. Kainuussa on odotettavissa tai osittain jo toteutunut yli 2,4 miljardin investoinnit, mikä tarkoittaa myös merkittäviä lisätyövoiman tarpeita. Tiedossa olevat parin vuoden päästä realisoituvat tuulivoimahankkeet ovat merkityksellisiä Kainuun kehitykselle. Kaivannaisalan ja teollisuuden muutamat suuret yritykset vahvistavat Kainuun kasvua ja houkuttelevat

uutta työvoimaa ja turvaavat raaka-aineiden jalostuksen säilymistä maakunnassa. Kainuun säilyminen elinvoimaisena edellyttää mahdollisuuksien luomista yritysten kasvulle ja väestön vähenemisen hillitsemistä. Myös koulutuksen turvaaminen ja saavutettavuuden parantaminen ovat kriittisiä tekijöitä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon krooninen työvoimapula on huolestuttavaa maakunnan hyvinvoinnin kannalta ja teollisuuden työvoiman saatavuusongelmat heijastuvat puolestaan elinkeinoelämän kehittymiseen. Maakuntaan tarvitaan lisää nuoria ja työikäisiä asukkaita, johon pyritään mm. edistämällä maahanmuuttoa. Työperäistä maahanmuuttoa edistetään ja Kainuussa käynnistyykin koikeilu, jossa saatavuusharkintaa lieventämällä ja sujuvoittamalla houkutellaan työvoimaa ulkomailta.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2021

Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuntatalouden toimintamenojen kasvu jatkuu vuonna 2022, mutta hidastuu noin 3 prosenttiin koronavirustilanteen aiheuttamien välittömien kustannusten pienentyessä. Toimintamenoja lisäävät mm. väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu vuoteen 2023 saakka, hallituksen päättämät kuntien tehtävien laajennukset, kustannustason kasvu sekä kunta-alan palkkaratkaisu 2022. Investointien arvioidaan pysyvän korkealla tasolla rakennuskannan iän ja muuttoliikkeen vuoksi.

Kuntatalouden toimintatulot laskevat 5,5 prosenttia johtuen mm. määräaikaisten valtion tukitoimien päätyttyä. Verotulojen kasvun arvioidaan jäävän vaatimattomaksi, n. 0,7 prosenttiin, jota hidastavat yhteisöveron määräaikaisen jako-osuuden korottamisen päätyminen ja kiinteistöverotulojen lasku vuoteen 2021 nähden. Valtionosuudet kasvavat 6,1 prosenttia mm. hallitusohjelman mukaisten tehtävälajennusten, valtionosuuden tason korotuksen ja indeksitarkistusten vuoksi.

Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2022 Syksy 2021

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastaava ja tätä myötä niiden kustannukset siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämän takia kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa.

Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisvero, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetyksien korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan. ([Sote-uudistus vaikuttaa kuntiin laajasti | Soteuudistus](#))

1.3 Ristijäven kunnan taloudelliset lähtökohdat

Ristijärven kunnan vuoden 2022 talousarvion laadinnassa lähtökohdaksi on palvelutason ylläpitäminen taloutta tasapainotettaessa. Kunnan merkittävin menoerä on Kainuun sotelle maksettava perussopimuksen mukainen maksuosuus. Tämä muodostaa kunnan toimintakatteesta noin 66 %. Eri-tyyppisen haasteen kunnan taloudelle aiheuttaa se, että kunta ei juurikaan voi vaikuttaa kuin noin viidesosaan toimintakatteesta. Muut kustannukset tulevat muualta annettuina. Sotekustannukset ovat kasvaneet v. 2020-2021 n. 470 000 euroa ja v. 2021-2022 n. 220 000 euroa. Soten vuoden 2022 maksuosuus on 6 047 e/asukas mikä on suurin maksuosuus Kainuun kunnissa.

Kunnan taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää tähän vuoteen lähdeettäessä 1 190 155 euroa, joka vähenee ennusteen mukaan n. 660 000 euroa johtuen soten talousarvion ylityksestä. Kunnan lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 3641 euroa/asukas ja konsernilainaa oli 7217 euroa/asukas. Vuonna 2021 pitkäaikaista lainaa ei ole nostettu, mutta talousarviovuonna on varauduttu 500 000 euron lainamäärän nostoon.

Valtionosuuksien arvioidaan laskevan 2,3 % verrattuna vuoteen 2021. Kuntaliiton lokakuun 2021 ennusteen mukaan valtionosuudet olisivat 6,153 Me vuonna 2021 ja 6,013 Me vuonna 2022.

Kunnallisveroja kertyy arviolta 3,749 Me (-3,7 %), kiinteistöveroja 0,808 Me ja yhteisöveroja 0,514 Me.

Toimintakate on -11 365 088 euroa, mikä on 260 998 euroa ja 2,4 prosenttia heikompi kuin vuoden 2020 tilinpäätöksessä ja 260 953 euroa heikompi kuin vuoden 2021 talousarviossa.

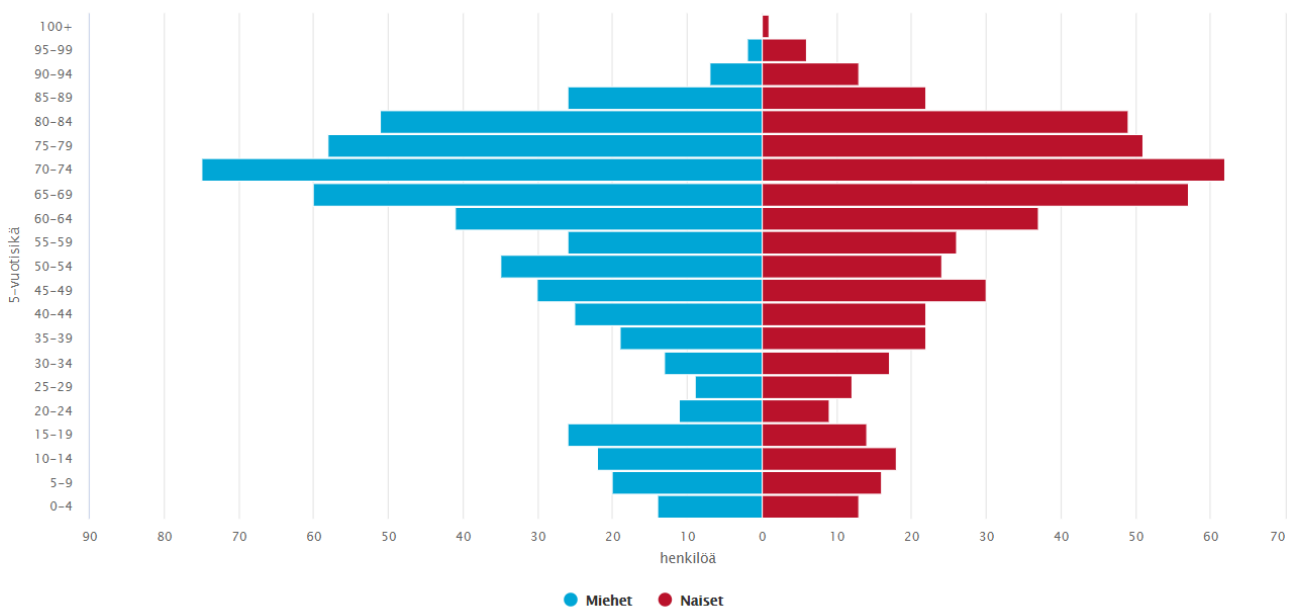
2 Ristijärven kunnan toimintaympäristö

2.1 Väestö, asuminen ja työllisyys

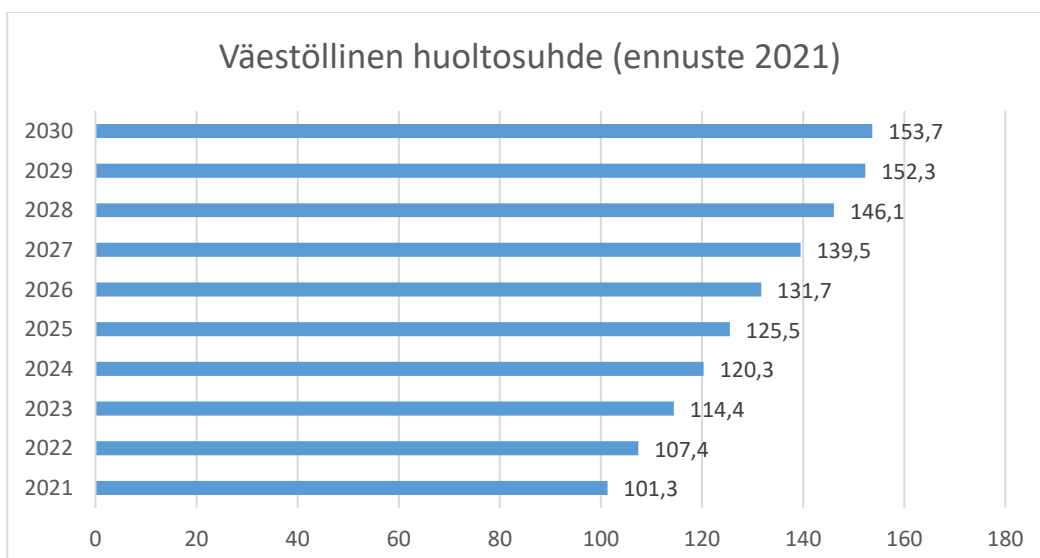
Ristijärven kunnan väestö vuoden vaihteessa 31.12.2020 oli 1235 asukasta. Tilastokeskuksen ennusteen 2021 mukaan kunnan väestö vähenisi 19 asukkaalla eli 1,53%. Väestörekisterissä olevan tiedon mukaan Ristijärvellä on 1223 asukasta per 30.10.2021. Kymmenessä vuodessa kunnan väestö on vähentynyt 18,2 % ja vuoteen 2030 mennessä ennusteen mukaan väestö vähenisi 9,4 % vuoden vaihteen tilanteesta.

	2020	E10/2021	2022	2025	2030	2035	Muutos% 2020/2022
Ristijärvi	1 235	1 216	1 201	1166	1119	1 076	-2,75
Koko Kainuu	71 664	71 002	70 332	68 430	65 494	62 786	-12,39

Ennustettu ikärakenne Ristijärvi 2030

Väestöllinen huoltosuhde (ennuste 2021)

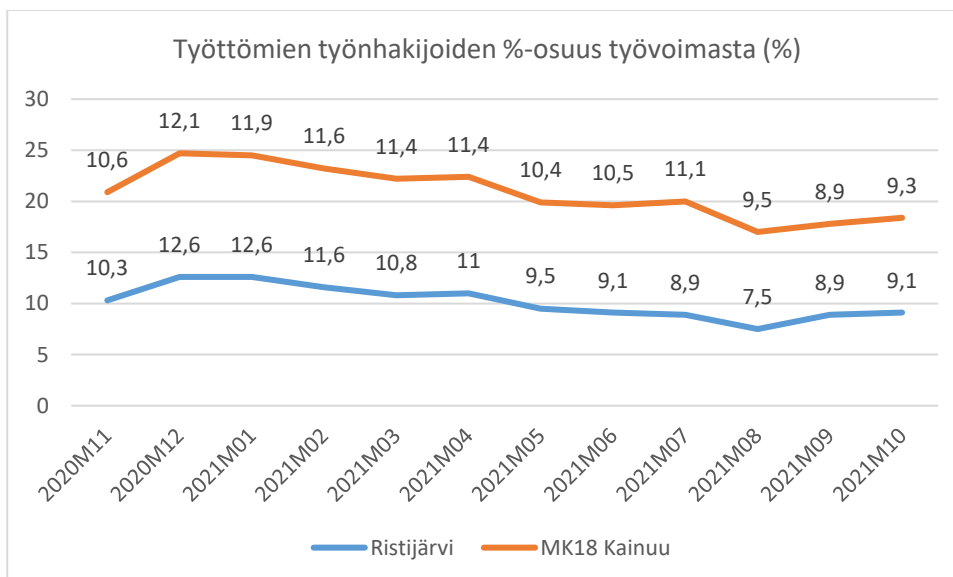

Väestöllinen huoltosuhde on alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64 -vuotiaiden määrään. Väestörakenteen muuttuessa huoltosuhde heikkene entisestään sekä ikääntyneiden palvelun tarve kasvaa.

Vakinaisesti asuttuja asuntokuntia Ristijärvellä on 639 (sis. tyhjat pientalomaiset asunnot 289 kpl), joiden keskimääräinen pinta-ala on 92 m². Alle 18-vuotaita on 145:ssä asuntokunnassa. Ei vakinaisesti asuttujen asuntojen määrä on 204.

Työvoima Kainuun ely-keskuksen työllisyyskatsauksen (26.10.2021) mukaan oli 507 hlöä, josta työttömien osuus oli 8,9 %. Avoimia työpaikkoja Ristijärvellä ei ollut lainkaan. Ristijärvellä työssäkäyviä oli vuonna 2019 Tilastokeskuksen mukaan 221 henkilöä ja alueelle pendelöiviä 97 henkilöä. Työpaikoista 26 % on terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä 18 % maa- ja metsätaloudessa.

Ristijärven kunta on mukana vuoden alussa alkaneessa työllisyyden kuntakokeilussa. Kuntakokeilu päättyy vuonna 2023, jolloin työllisyyden hoito siirtyy TE-keskuksilta kuntien hoitettavaksi. Työllisyyden hoito järjestetään siihen saakka ostopalveluna Paltamon kunnalta yhdessä Hyrynsalmen kunnan kanssa.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus, TE-palvelut, Työllisyyskatsaukset 2021

2.2 Hyvinvointi ja terveys

Kuntalain mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustettava. Terveystieteiden määrittämien laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kunta on nimennyt hyvinvointikoordinaattorit, vapaa-aikaohjaajan ja sivistyspäällikön vastuhenkilöiksi kunnan hyvinvointi- ja ehkäisevän päihdetyön tekijöiksi. Heidän kanssaan kunnan hytetyöhön on nimetty työryhmä, johon kuuluu Kainuun soten, seurakunnan, vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston, Lasten ja Nuorten Parlamentin ja vanhempainyhdistyksen sekä kunnan valtuutettujen edustajat. Hyvinvointityöryhmän tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä vastata hyvinvointikertomuksen laadinnasta ja sitä koskevasta seurannasta. Työryhmällä ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan se valmistelee ja koordinoi yhteistyötä ja on raportointivastuussa kunnanhallitukselle. Hyte-työryhmä ylläpitää kunnan nettisivujen hyte-sivua ja kokoaa vuosittaisen sähköisen hyvinvointikertomuksen sekä valmistelee pitkän aikavälin hyvinvointisuunnitelman. Hyvinvointikertomuksen tavoitteena on tuoda esille, miten kunnallisessa päätöksenteossa hyvinvointiin liittyvien indikaattorien tuloksista ilmenevä ihmisten hyvin- ja pahoinvointi huomioidaan kuntalaisten

palveluissa. Painopistealueet mukailevat kuntastrategiaa. Tavoitteena ja päämääränä on hyvinvoiva ja terve kuntalainen. Tavoitteen saavuttamiseksi esitetyt toimenpiteet on kirjattu kuntastrategiaan Hyvinvoiva kuntalainen –otsikon alle. Hyvinvointikertomus on osa kunnan toimintakertomusta.

Ristijärven kunnassa painopiste tulee olemaan kaikenikäisten kuntalaisten monipuolisen hyvinvoinnin ja ehkäisevän päihdetyön tukeminen ja edistäminen. Ennaltaehkäisevällä työllä, niin kunnan päätöksenteossa kuin arjen toiminnoissa, kolmannen sektorin toiminnoissa sekä yhdyskuntasuunnittelussa, saadaan helpommin hyviä tuloksia aikaan, kuin sairauden hoidolla ja kuntouttamisella. Ne ovat kalliita vaihtoehtoja sekä kunnalle että yksilölle.

Liikunnan, liikkumisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämiseen pyritään jatkuvalla kunnan, kansalais- ja musiikkiopiston, seurakunnan ja järjestöjen yhteistyöllä mm. erilaisen toiminnan ja tapahtumien suunnittelussa. Kunta pyrkii luomaan sellaista yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, joissa kaikenikäisille ja eri asioista kiinnostuneille ihmisille saadaan heidän hyvinvointiaan lisääviä palveluita. Kunta pyrkii toteuttamaan ns. Suomen mallia tarkoittavaan monipuolisiin harrastusmahdollisuuksiin lapsille ja nuorille osana hoito- ja koulupäivää. Eri-tyistä huomiota kiinnitetään siihen, että matalan kynnyksen digi-, harrastus- ja muita palveluja on saatavilla kaikille kuntalaisille. Kunnassa on useassa pisteessä lainattavissa liikuntavälineitä kuntalaisille, ja liikuntavälineistä huolehditaan yhdessä järjestötoimijoiden kanssa tulevaisuudessakin.

Kuntalaisille pyritään tarjoamaan riittävät matalan kynnyksen palvelut päihde- ja mielenterveyspalveluista sekä helposti ja anonyymisti saavutettavat sosiaalitoimen palvelut Kainuun sotien palveluina. Kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön ja hyvinvointityön koordinoinnista nimeämällä valtuustokaudeksi työryhmän ja työryhmän koordinaattorit osallistuvat maakunnalliseen ehkäisevän päihdetyöhön ja hyvinvointityöhön.

Liikuntaan ja terveisiin elämäntapoihin pyritään kannustamaan kuntalaisia pitämällä kunnan liikuntaolosuhteet, salivuorot, lähiliikuntapaikat ja ulkoilualueet ja -reitit helposti tavoitettavissa olevina. Kuntalaisten hyvinvointia lisäävästä kulttuurielämästä huolehditaan talousarvion antamissa raa-meissa.

Päätetyt pitkän aikavälin toimenpiteet kunnassa ja seuranta:

1. Kunnan ehkäisevän päihdetyön ja hyvinvoinnin työryhmä kokoontuu yhteen hyte-asioiden kehittämiseksi kunnassa. Vuosittain järjestetään yhdestä kolmeen kokoontumista, joiden pöytäkirjat esitellään kunnanhallitukselle.
2. Kunnan hyte-työryhmä ylläpitää kunnan nettisivujen hyvinvointi-sivustoa.
3. Kunta panostaa omien liikuntakohteidensa ja terveyden edistämistapahtumiensa tiedottamista. Kunnan tiedotusryhmä seuraa asiaa.
4. Kunta julkaisee vaihtuvia jumppavideoita omilla sivuillaan ja facebookissa. Videoissa huomioidaan kaikki ikäryhmät.
5. Kunnan kaikki toimialat sitoutuvat kuulemaan omia asiakasryhmiään heitä koskevissa päätöksenteoissa. Ennakkovaikutusten arviointia käytetään osana kunnan työskentelyä. Jokainen toimiala raportoi kuntalaisten osallistamisesta tilinpäätöskertomuksessa.
6. Kunta toteuttaa vuosittain kuntalaisille hyvinvointikyselyn osana kunnan talousarvio- ja kehittämistyötä. Kysely pyritään tekemään useita kanavia käyttäen, jotta mahdollisimman moni kuntalainen voi siihen osallistua. Kyselyn toteuttamisesta vastaa kunnan nimeämä ehkäisevän päihdetyön ja hyvinvoinnin työryhmä.

3 Kuntastrategia

Kunnanvaltuuston vuonna 2018 hyväksymän Koti keskellä Kaunista Kainuuta – kuntastrategian tavoitteena on, että Ristijärvi on elinvoimainen ja kehittyvä maaseutukunta, ja että Ristijärvellä asuvat hyvinvoivat kuntalaiset. Kuntastrategiassa määritellyt tavoitteet ja päämäärät toimivat kunnan johtamisen ja päätöksenteon perustana. Kuntastrategia toimii myös lähtökohtana hyvinvointikertomuksen valmistelutyölle sekä kunnan toimintaa ohjaaville suunnitelmille ja ohjeille.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa asetetaan vuosittain mitattavat tavoitteet toimialoittain strategian toteuttamiseksi. Tavoitteiden toteutumista seurataan osana talouden seuranta ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Valtuusto päivittää strategian keväällä 2022.

1. Elinvoimainen ja kehittyvä maaseutukunta

Elinvoimaisessa ja kehittyvässä kunnassa löytyy tontteja ja hyväkuntoisia asuntoja eri elämänvaiheissa oleville ihmisille siistissä ja viihtyisä ympäristössä. Kunta tekee yhteistyötä yritysten kanssa ja tukee paikallisia tapahtumia. Korkeatasoinen ja nykyaikainen varhaiskasvatus ja perusopetus luovat tukevan kasvualustan kunnan lapsille ja nuorille. Ristijärvi edistää sähköisten palveluiden käyttöä sekä kestäväää liikkumista ja etätyömahdollisuuksia.

2. Hyvinvoiva kuntalainen

Päivittäiset palvelut ovat kaikkien saavutettavissa ja niitä täydentävät asukaslähtöinen ja monipuoliset kulttuuripalvelut ja ajanmukaiset liikuntapaikat. Luontoon pääsee kaikkialta ja siellä on turvallista liikkua. Nuorille on tarjolla mielekästä tekemistä ja mahdollisuudet kokoontua myös vapaa-aikana. Kuntalaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta kehitetään suunnitelmallisesti ja se pohjautuu vuosittain päivitettävään hyvinvointistrategiaan.

4 Ristijärven kunnan talous

4.1 Talousarvion täytäntöönpano ja sitovuus

Hallintosäännön 56 §:n mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion käyttötalousosassa palvelualue- tai tehtäväaluekohtaiset sekä investointiosassa hankekohtaiset määrärahat, toimintatavoitteet ja tuloarviot. Valtuusto hyväksyy sitovuustason talousarvioon sisältyvänä määräyksenä. Kunnanhallitus hyväksyy erilliset talousarvion täytäntöönpano-ohjeet. Talousarviossa käytetään tilikartan mukaista palvelualuejakoa: kunnanhallitus, sivistyspalvelut, tekniset palvelut ja maaseutuhallinto.

Palvelualueet ja kunnanhallitus vastaavat toimialueidensa määrärahojen käytöstä kokonaisuutena ja määrärahojen riittävydestä sekä tulojen kertymisestä koko talousarviovuoden ajan. Investointien suunnittelusta ja rahoituksesta vastaavat ao. yksiköt yhdessä teknisten palveluiden kanssa. Investointien määrärahan sitovuustaso on hallintosäännön mukaisesti hankekohtainen. Elinkeinotoimen määrärahoista vastaa kunnanhallitus.

Talousarvioon tehtävistä sitovien määrärahojen, tuloarvioiden ja tavoitteiden muutoksista päättää valtuusto. Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kunnanvaltuustolle talousarviovuoden aikana. Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tuloarvioihin. Vastaavasti toimintaa ja tuloarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston talousarviossa hyväksymiä periaatteita ja euromääräisiä rajoja. Kunnanhallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle. Maksuvalmiuden turvaamiseksi käytetään kuntatodistusohjelman lyhytaikaista lainaa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet:

1. käyttötalousosa
 - toiminnalliset tavoitteet
 - toimialan toimintakate
2. rahoituslaskema
 - antolainauksen muutokset
 - lainakannan muutokset
3. Investoinnit
 - sitovuustaso on hallintosäännön mukaisesti hankekohtainen.

Kunnanhallituksen vastuualueella Kainuun sote -kuntayhtymän ja Kainuun liiton maksuosuuden määrärahat ovat ohjeellisesti sitovia, koska kunta ei voi suoranaisesti näihin maksuosuuksiin itse vaikuttaa. Taloussuunnitelmavuosien 2023–2024 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia.

4.2 Ristijärven kunnan talous 2022-2024

Toimintatuotot sisältävät myyntituotot, maksutuotot, tuet ja avustukset ja muut tuotot. Kunnalle kertyviä toimintatuottoja ei juurikaan ole. Toimintatuottoja ovat teknisten palveluiden luvista ja varhaiskasvatuksen päivähoitomaksuista kertyvät tulot. Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän 3 469 480 e, joista suurin osa (1 984 074 e) on lomitushallinnon ja maatalouslomituksen tuottoja.

Omaisuuksia realisoitetaan välttämättömiin tarpeisiin. Talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina varaudutaan metsän myyntiin. Lisäksi sijoitusomaisuudesta käytetään tuottoa, mikäli se on taloudellisesti järkevää.

- Myyntituottoja ovat valtiolta saatavat lomituspalvelukorvaukset sekä ateriapalvelumyynti ja kaukolämpö, joita kumpaakaan kunta ei itse tuota.
- Maksutuotot kertyvät pääosin lomituspalvelumaksuista.
- Tuet ja avustukset sisältävät mm. projektien ulkopuoliset rahoitukset.
- Muut tuotot koostuvat ulkoisista ja sisäisistä kiinteistöjen vuokratuloista.

Toimintakulut, yhteensä -14 834 568 euroa, pienenvät vuoden 2020 tilinpäätöksestä 506 250 €. Talousarviossa Kainuun soten maksuosuudeksi on arvioitu 7 523 994 euroa (+2,96 %). Summa perustuu Kainuun soten 320,5 Me nettokustannuksiin. Kainuun liiton maksuosuus on 45 101 e (+3,9 %). Pelastuslaitoksen toiminnasta Kajaanin kaupungille maksettava maksuosuus kasvaa 6,9 % 179 334 euroon vuonna 2022.

Henkilöstökulut

Henkilöstömenojen osuus ulkoisista käyttötalousmenoista vuoden 2022 talousarviossa on 25 prosenttia. Eläkemenoperusteinen eläkemaksu vuonna 2021 on Kevan lokakuussa ilmoittaman ennakkolaskelman mukaan 297 000 euroa.

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on henkilöstökulujen vakiinnuttaminen ja henkilöstöressurssien hyödyntäminen yli organisaatorajojen ja jakaminen myös taloudellisesti avustettavien yhteisöjen osalta. Kevan ennusteen mukaan vuosina 2021-2025 henkilöstöstä eläköityy 11 henkilöä, pois lukiensa maatalouslomittajat. Uusia rekrytointeja tehtäessä tehtävänkuvia on tarkasteltava siten, että ne parhaiten palvelevat koko kunnan tehtäviä.

Kunta-alan sopimusten sopimuskausi on 1.4.2020–28.2.2022. Palkankorotuksiin on varattava 1 % kasvu mahdollisiin työehtosopimusmuutoksiin liittyen. Lomaraha on varattu vuodelle 2021 täysimääräisenä (6 % palkkasummasta). Henkilösivukulut lasketaan vuoden 2021 prosenttien mukaisesti ja ne lasketaan järjestelmässä automaattisesti, kuten lomapalkkavaraukset. Laskennallinen työnantajan eläkemaksuprosentti, joka sisältää työkyvyttömyyseläkemaksun, on 17,05 % palkoista.

Arvio vuoden 2022 sivukuluprosenteista perustuu Kuntaliiton ennusteeseen sosiaalimaksuprosenteista, jotka vahvistetaan vasta loppuvuodesta:

	ennuste % 2022
sairausvakuutusmaksu	1,35
työttömyysvakuutusmaksu	1,90
taloudellinen tuki	0,033
tapaturmavakuutus	0,832
tapaturmavakuutus, lomittajat	4,171

Eläkemenoperusteisen KuEL-maksun budjetoinnissa on käytetty vuoden 2021 ennakkolaskutusta (296 700 euroa, josta lomituksen osuus 9 253 euroa), kertoimena Kevan ilmoittamaa 1,04. Lomituksen määrärahaan lisätään arvio sopimus kuntien laskuttamista eläkemenoperusteisen eläkevakuutusmaksuista. Lopullinen maksu voi poiketa arviosta. Määrärahassa tulee huomioida mahdolliset eläköitymiset vuoden 2021 aikana, sillä ne eivät sisälly Kevan arvioon. Keva ilmoittaa tammikuussa 2022 ennakkolaskutuksen perusteena olevan kuntakohtaisen määrän. Henkilöstökulut kohdennetaan suoraan toiminnolle.

Palkkatuella palkattujen työntekijöiden palkkausta varten palkkamenojen lisäksi tuloissa on arvioitava palkkatuen määrä. Työllistämisen vastuualueelle varataan määräraha yleiseen työllisyyden hoitoon, velvoitetyöllistämiseen sekä koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämiseen.

Työterveyshuollon palvelusopimusta supistetaan ja se kattaa ainoastaan lakisääteiset palvelut. Sairaanhoidon palvelut eivät jatkossa kuulu työterveyshuollon piiriin ja sen kustannusvaikutus on arviolta 20 000 euroa.

Palvelujen ostot

Suurin menoerä palvelujen ostoista kertyy Kainuun sote ky:n maksuosuudesta. Tähän sisältyvät myös mm. Hyrynsalmen kunnalta ostettavat aluearkkitehdin ja rakennustarkastajan palvelut. ICT-palvelut tuottaa Atea sekä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut Monetra.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän maksuosuusarvio vuodelle 2022 on 7 523 994 e. Kainuun soten maksuosuuteen vaikuttavia riskitekijöitä ovat palkkaharmonisoinnin loppuunsaattaminen ja toiminnan kustannusten kasvu. Talousarviossa ei ole mukana vuodelta 2021 maksettava lisämaksuosuus.

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kainuun Sote ky	7 353 572	7 373 703	7 308 000	7 523 994
Kainuun liitto	43 738	43 301	43 400	45 101
Kainuun pelastuslaitos	119 338	128 727	167 800	179 334

Avustukset sisältää mm. lasten kotihoidontuen ja sen kuntalisän, vauvarahan ja tieavustukset sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden.

Kyläyhdistysten toiminta-avustuksista ja harkinnan perusteella muille yhdistyksille ja yhteisöille maksettavista avustuksista on luovuttu kokonaan. Ristijärven 4H-yhdistyksen toiminta-avustusta on pienennetty 5000 euroa.

Avustuksiin on varattu Ristijärven kulttuuritapahtumalle 8000 e ja Osuuskunta Seniorisillalle 16 000 e. Matkahuollon järjestämisestä maksettava avustus on 2700 e. Vauvarahaa myönnetään edellisenä vuonna syntyneestä lapsesta 500 €/lapsi.

Toimintakate on -11 365 088 euroa, mikä on 260998 euroa ja 2,4 prosenttia heikompi kuin vuoden 2020 tilinpäätöksessä ja 260 953 euroa heikompi kuin vuoden 2021 talousarviossa.

Verotulot

Verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatimiin ennusteisiin.

Vuoden 2022 talousarvio perustuu 22,00 tuloveroprosenttiin ja se kerryttää verotuloja lisää n. 77 000 euroa. Verotuloja arvioidaan kokonaisuudessaan kertyvän yhteensä 5,031 Me, josta tuloverojen osuuden arvioidaan olevan noin 3,709 Me. Yhteisöveroja kertyy arviolta 0,514 Me ja kiinteistöverotuloja 0,808 Me vuonna 2022. Kiinteistöveroprosentit säilyvät edellisen vuoden tasolla.

Kiinteistöveroprosentit vuonna 2022 ovat:

yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10
vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti	0,55
muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,55
rakentamaton rakennuspaikka	ei määrätty
voimalaitosten veroprosentti	3,10
yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti	0,00

Kiinteistöverotulojen merkitys korostuu vuonna 2023, kun kuntien sotepalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi ja valtio rahoittaa palvelut. Vuonna 2023 kuntien verotuloista, ansio- ja yhteisöverotuloista vähennetään 12,39 % syksyn 2021 arvion mukaan ja se tarkentuu uudistuksen edetessä. Erotuksella kunta rahoittaa valtionosuuksien lisäksi kunnan toiminnasta aiheutuvat toimintamenot, joka on 9,61 %.

verotulot 1000 e	TP 2020	TA 2021	E 2021	TA2022	TS 2023
kunnan verotulo	3 649	3 676	3 722	3 709	1 810
osuus yhteisöveron tuotosta	509	600	692	514	378
kiinteistövero	756	828	809	808	808
verotulot yhteensä	4 914	5104	5 223	5 031	2 996
muutos %	0,8	3,9	6,3	-3,7	-40,4
efektiivinen veroaste %	13,48	13,40	13,54	13,79	6,47

Efektiivinen veroaste kuvaa verovähennysten osuutta verotettavista tuloista eli kunnan saamaa todellista verotuloa.

Ennuste TA 2021 ja ennuste TA 2022 perustuvat Kuntaliiton lokakuussa julkaisemaan veroennusteeseen. TA 2022 ennuste sisältää verotulojen maksun lykkäyksestä johtuvan vähennyksen. Vuoden 2020 ja 2021 luvut sisältävät koronakorvaukset. Vuonna 2023 valtion rahoittamat hyvinvointialueet aloittavat toimintansa, jolloin tämän hetkisen tiedon mukaan verotuloista 12,39 % siirtyy valtiolle.

Valtionosuudet ovat merkittävä osa kunnan tulorahoituksesta ja niiden aleneminen vaikuttaa suoraan kunnan rahoitusasemaan ja tulokseen.

valtionosuudet 1000 e	TP 2020	TA 2021	E2021	TA2022
peruspalvelujen vos	4 950	5 438	4 608	4 462
opetus- ja kulttuuri	-248	-247	-274	-269
verotulojen tasaus	947	975	975	905
verotulomenetyksen kompensatio	841	-	841	915
vos yhteensä	6 490	6 166	6 150	6013
muutos %		- 5,0	- 0,3	- 2,3

Valtionosuus perustuu Kuntaliiton lokakuussa julkaisemaan valtionosuusennusteeseen.

Rahoitustuotot ja kulut

Rahalaitoksilta otettujen pitkäaikaisten lainojen määrä vuoden 2021 lopussa on 2 345 000 euroa. Lisäksi konserniyhtiöltä otettua lainaa on jäljellä 576 487 euroa. Lyhytaikaista lainaa rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta on lisäksi 1 150 000 euroa.

Rahoituksen turvaamiseksi Ristijärven kunnalla on Kuntarahoituksen 2,5 Meuron kuntatodistusohjelma ja talousarviossa on varauduttu 500 000 euron pitkäaikaisen lainan nostoon.

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka kunnalle jää juoksevien menojen maksamisen jälkeen jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Ristijärvellä tulorahoitus ei kata toiminnan ja poistojen kustannuksia.

Yksi nykyisen kuntalain mukainen kriisikuntakriteereistä on negatiivinen konsernin vuosikate. Vuodesta 2020 lukien noudatettavan kriteerin mukaan vuosikatteen ja poistojen suhde tulee olla vähintään 0,8. Kriteeri alittuu jo vuodesta 2021 eteenpäin.

Talousarviovuoden vuosikate on -312 901 e.

Tilikauden alijäämä

Kunnan taloudellinen tilanne on erittäin haasteellinen. Tilikauden alijäämää kertyy soten vuoden 2021 lisämaksuosuudesta sekä Ristijärven pirtin myynnistä aiheutuvasta alaskirjauksesta.

Tilikauden alijäämä katetaan edellisten vuosien tilikausien ylijäämästä. Suunnitelmavuosien ennustamista vaikeuttaa hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset verorahoitukseen ja valtionosuuksiin. Talouden tasapainottamiseen on pureuduttava tulevina vuosina entistä enemmän ja sopeuttamiskeinoja on etsittävä erityisesti kuntayhteistyöstä.

Isoja investointeja ei ole näkyvissä talousarviovuonna eikä suunnitelmavuosina.

Lainat

Talousarviovuonna varaudutaan 0,5 Me lainan nostoon. Valtuusto hyväksyy kunnanhallituksen pitkäaikaisen lainan lainanottovaltuudeksi 500 000 € vuodelle 2022. Kuntatodistusohjelman mukainen lyhytaikaisen lainan nostovaltuus on 2 500 000 euroa, josta vuoden alussa on käytetty 1 115 000 euroa.

4.3 Talouden tasapainottaminen ja toimenpiteet

Kunnan talous on ylijäämäinen tai vahvistuva, kun vuosikate kattaa sekä pitkäaikaisen lainojen lyhennykset sekä korvausinvestoinnit. Kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Tasapainoisessa taloudessa tulorahoitus riittää paitsi toimintamenoihin myös pitämään palvelujen tuotantovälineet, kuten rakennukset ja verkostot, toimintakunnossa ilman lainanottoa tai omaisuuden myyntiä.

Kunnan talous ei kestä nykyisenkaltaista palvelurakennetta. Tulorahoituspohja ei kata toiminnan ja poistojen kustannuksia, Kunnan on tehtävä merkittäviä muutoksia palvelurakenteeseen turvatakseen kunnan itsenäisyys ja riittävät palvelut asukkaille.

Ristijärven kunnan talousohjelma 2020-2022. Kuntamaisema

Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen. Kunnan talouden tila on heikko, kun vuosikate on negatiivinen. Ristijärven kunnan vuosikate oli vuoden 2020 tilinpäätöksessä positiivinen, mutta tulos negatiivinen. Ristijärven kunnan talous on ollut heikkenevä, koska tilinpäätös on ollut alijäämäinen jo viitenä vuonna peräkkäin (2016–2020). Tasaesessä oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä kertyneitä ylijäämiä vielä 1 190 155 euroa, mutta se menee miinukselle mahdollisesti jo vuonna 2022. Myös kuluvana vuonna tuloslaskelman arvioidaan päätävän alijäämäiseksi. Tähän vaikuttaa soten maksuosuuden huomattava kasvu vuonna 2021 ja 2022.

Kuntamaiseman kanssa yhteistyössä vuonna 2020 laaditussa Ristijärven kunnan talousohjelmassa 2020–2022 määritellyt säästötoimenpiteet on pääosin jo toteutettu lukuun ottamatta tulevien vuosien eläköitymisiä.

	2020	2021	2022	2023
Säästötoimenpiteet yhteensä	292 600	314 500	362 500	424 500

Talousohjelmassa esitetyt toimenpiteet on huomioitu tässä talousarviossa ja –suunnitelmassa. Talousarviovuonna varaudutaan myymään kiinteistöjä sekä käyttämään metsän tuottoa talouden tasapainottamiseen. Nämäkään toimenpiteet eivät riitä tasapainottamaan kunnan taloutta, vaan ennusteen mukaan kunnan taseessa vielä oleva ylijäämä tulee käytettyä vuonna 2022.

Talouden kehityksen suunnan kääntäminen edellyttää kriittistä menojen tarkastelua ja tiukkaa talouden pitoa; muutoksia toimintatavoissa ja –rakenteissa. Vuoden 2023 alusta sotekustannukset siirtyvät valtiolle ja talouden ennustettavuus paranee, kun kunnan toiminnasta riippumattomat menot eivät vaikuta enää talouteen. Kuntiin kohdistuvat digitalisaatiovaatimukset hallinnossa ja palvelujen tuottamisessa edellyttävät kasvavia taloudellisia panostuksia, mutta niiden uskotaan lisäävän toimintojen tehostumista ja tuovan myös säästöjä samoin kuin uudet tavat tuottaa tuki- ja muita palveluja.

Talouden tilan tarkastelua ei saa rajata pelkästään peruskuntaan, vaan kuntalain mukaan talouden tilaa tulee tarkastella koko kuntakonsernin osalta. Talousarviovuonna on tehtävä suunnitelma, jossa hyvinvointialueen alkaessa vuonna 2023 peruskunnan toiminnot ja palvelut käydään kriittisesti tarkastellen lävitse ja avoimin mielin etsitään vaihtoehtoja tuottaa palvelut kustannustehokkaasti, hyödyntäen laajasti kuntayhteistyötä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Myös henkilöstön luonnollisen poistuman yhteydessä tulee aina selvittää, onko tehtävä mahdollista hoitaa kuntien välisellä yhteistyöllä tai muulla ostopalvelulla vai palkataanko tilalle uusi henkilö mahdollisesti uudella tehtäväsällöllä.

Muutoksia tarvitaan niin toimintatapoihin kuin rakenteisiin, jotta talous saadaan pidettyä vakaalla pohjalla ja kunnalla on mahdollisuudet säilyä itsenäisenä kuntana ilman kriisikuntamenettelyä. Jotta tämä tavoite pystytään toteuttamaan, on uskallettava tehdä rohkeita ja vaikeitakin päätöksiä. Säästöohjelman laskennassa olevat pohjatiedot ovat muuttuneet, eikä niitä voida kaikilta osin käyttää suunnitelmavuosien laskelmien perusteena.

4.4 Tuloslaskelma

Ajettu: 10.12.2021 05.40.39	Toteuma 2020	Budjetti 2021	Budjetti 2022	PTS 2023	PTS 2024
MYYNITUOTOT	2 486 652	2 600 050	2 362 018	779 610	779 610
MAKSUTUOTOT	399 793	371 500	351 100	47 100	44 100
AVUSTUKSET JA TUET	59 505	39 270	51 180	23 000	23 000
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 290 769	735 427	705 182	429 650	429 650
TOIMINTATUOTOT	4 236 718	3 746 246	3 469 480	1 279 360	1 276 360
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0
PALKAT JA PALKKIOT	-2 943 170	-2 936 298	-2 846 654	-1 432 196	-1 417 147
HENKILÖSTÖKULUT	-2 943 170	-2 936 298	-2 846 654	-1 432 196	-1 417 147
ELÄKEKULUT	-922 093	-852 056	-804 742	-332 360	-330 718
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-58 928	-156 459	-136 011	-42 161	-41 717
HENKILÖSTÖKORVAUKSET	33 575	35 150	28 800	5 800	5 800
HENKILÖSIVUKULUT	-947 446	-973 365	-911 953	-368 721	-366 635
HENKILÖSTÖKULUT YHT.	-3 890 616	-3 909 662	-3 758 607	-1 800 917	-1 783 782
ASIAKASPALVELUJEN OSTOT	-37 402	-7 400 011	-86 365	-302 980	-277 580
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	-9 873 316	-2 225 685	-9 357 494	-1 173 940	-1 165 690
PALVELUJEN OSTOT	-9 910 718	-9 625 696	-9 443 859	-1 476 920	-1 443 270
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-572 312	-428 512	-723 000	-506 880	-507 280
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-572 312	-428 512	-723 000	-506 880	-507 280
AVUSTUKSET KOTITALOUKSILLE	-127 146	-130 200	-138 700	-66 200	-58 200
AVUSTUKSET YHTEISÖILLE	-169 774	-155 800	-149 020	-131 120	-121 120
AVUSTUKSET	-296 920	-286 000	-287 720	-197 320	-179 320
VUOKRAT	-600 729	-566 861	-589 255	-539 100	-540 600
MUUT TOIMINTAKULUT	-69 523	-33 650	-32 128	-9 697	-9 947
MUUT TOIMINTAKULUT	-670 252	-600 511	-621 383	-548 797	-550 547
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-15 340 818	-14 850 381	-14 834 568	-4 530 834	-4 464 199
TOIMINTAKATE	-11 104 100	-11 104 135	-11 365 088	-3 251 474	-3 187 839
VEROTULOT	4 913 797	5 104 000	5 031 000	2 996 000	3 024 000
VALTIONOSUUDET	6 489 971	6 165 552	6 012 687	614 050	614 050
KORKOTUOTOT	18 254	9 000	18 000	18 000	18 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	10 696	4 000	6 500	6 500	6 500
KORKOKULUT	-31 069	-24 390	-15 000	-15 000	-15 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-3 781		-1 000	-1 000	-1 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-5 899	-11 390	8 500	8 500	8 500
VUOSIKATE	293 769	154 027	-312 901	367 076	458 711
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-381 188	-431 816	-336 094	-309 017	-259 832
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-87 419	-277 788	-648 995	58 059	198 879
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	-537 047	74 000	0	0	0
VARAUSTEN LIS (-) TAI VÄH (+)	541 821	0	0	0	0
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-82 646	-203 788	-648 995	58 059	198 879
99991 Tuloveroprosentti		21,50	22,00	9,61	9,61
99992 Henkilöstömäärä		144	142	40	38
99997 Lainakanta		3 905 000	3 915 000	3 900 000	3 900 000

4.5 Rahoituslaskelma

Ajettu: 25.11.2021 09.18.19 Rahoituslaskelma	Toteuma 2020	Budjetti 2021	Budjetti 2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	293 769	154 027	-254 217
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät	-302 899		
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-9 130	154 027	-254 217
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-716 021	105 000	210 000
Rah.osuudet investointimenoihin			
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	460 564	-60 000	-190 000
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-255 457	45 000	20 000
Toiminnan ja invest. rahavirta	-264 588	199 027	-234 217
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaam.lisäykset			
Antolainasaam.vähennykset	49 140	-40 000	19 600
Antolainauksen muutokset	49 140	-40 000	19 600
Lainakannan muutokset			
Pitkäaik.lainojen lisäys	400 000	400 000	500 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-520 000	-540 000	-490 000
Lyhytaik.lainojen muutos	-400 000		
Lainakannan muutokset	-520 000	-140 000	10 000
Oman pääoman muutokset	4 672 665		
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant.var.ja po:n muut	4 296		
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos	-775 673		
Korottomien velkojen muutos	1 698 410		
Muut maksuvalmiuden muutokset	927 032		
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 128 837	-180 000	29 600
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 864 250	19 027	-204 617
Rahavarojen muutos	3 325 882	19 027	-204 617

4.6 Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Kunnanhallitus on hyväksynyt 13.8.2018 (§ 138) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet, joissa määritellään mm. sisäisen valvonnan vastuutahot ja toimintaohjeita riskien välttämiseksi. Toimielimet huomioivat ohjeessa esitetyt määräykset talousarviovalmistelussa.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä
- omaisuus ja voimavarat turvataan

Ristijärven kuntakonsernin riskit jaetaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset sekä omaisuusriskit.

1. **Strategiset riskit** liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin ja menestystekijöihin sekä toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Kunnan toimintaan oleellisesti liittyviä strategisia riskejä ovat vähenevä ja ikääntyvä väestö sekä työttömyys ja työpaikkaomavaraisuus, mikä näkyy investoinneissa, rakentamisessa sekä väestön hyvinvoinnissa.

Pitkän aikavälillä tavoitteena väestön väheneminen tulisi saada pysäytetyksi. Työikäisen väestön ja lapsiperheiden saaminen pysyvästi asumaan kuntaan varmistaisi palveluiden saatavuuden, mutta lisäisi myös verotuloja. Etätyön mukanaan tuoma ilmiö monipaikkaisesta työntekemisestä vahvistaa ja monipuolistaa kunnan palvelurakennetta, mutta toisaalta lisää kustannuksia, joita pelkkä kiinteistövero ei riitä kattamaan.

2. **Taloudelliset riskit** liittyvät talouden yleisiin riskeihin ja haasteisiin kuten valtionosuuksien leikkauksiin ja verotulojen heikkenemiseen sekä erityisesti sosiaali- ja terveystoimen kasvuun. Tulorahoitus, verotulot ja valtionosuudet, joiden muutokset vaikuttavat vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen, eivät riitä kattamaan kokonaan poistoja ja lainanlyhennyksiä.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi kunta käyttää Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelman kassalainaa. Investointeihin otetaan tarvittaessa pitkäaikaista lainaa.

3. **Toiminnallisilla riskeillä** tarkoitetaan kunnan päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Keskeisimmät riskit ovat tunnistettavissa henkilöstöressurssien riittävyydessä ja henkilöstön jaksamisessa. Riski on korkea erityisesti sivistystoimen palvelualueella. Suunnittelukaudella henkilöstöressurssien riittävyys tulee entisestään kiristymään eläköitymisten takia.

Riskienhallinnassa keskeistä on varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Varautumissuunnitelman työstämistä jatketaan myös vuoden 2021 aikana ja siihen sisällytetään myös tietojärjestelmien toimintaan liittyvät häiriöt, sekä tietoturvallisuuteen ja tietosuojaan kohdistuvat riskit.

Covid-19 -epidemian rajoituksia on purettu, mutta siihen liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä, joista saattaa aiheutua erilaisia taloudellisia ja toiminnallisia seurauksia myös tulevalle taloussuunnittelukaudella. Keskeisessä asemassa riskin hallitsemiseksi on jo kokemus epidemian käytännön järjestelyissä, viestintä ja suunnitelmallisuus.

4. **Omaisuuksiriskejä** ovat kuntakonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä ja kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskien hallinta perustuu ajan tasalla oleviin vakuutuksiin.

Ristijärven kunta on varautunut riskeihin vakuutuksilla, jotka kattavat kunnan omaisuuteen kohdistuvat vahingot, kunnan toiminnasta ulkopuolisille aiheutuvat vahingot sekä kunnan omalle henkilöstölle työtehtävien suorittamisessa aiheutuvat vahingot. Vakuutusten ajanmukaisuus ja kattavuus tarkastetaan säännöllisesti vastuuhenkilöiden toimesta.

Riskiarviointi suoritetaan vähintään vuosittain, Toimintaa arvioidaan, valvotaan ja tarkastetaan. Kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja hyväksyy tehtävää varten ohjeet ja menettelytavat. Lisäksi kunnanhallitus hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman.

Riskit esitetään ja vaikutukset arvioidaan osana talousarvion laadintaa palvelu- ja tehtäväalueittain. Palvelu- ja tehtäväalueet seuraavat oman toimialueensa toteutumista ja raportoivat riskeistä ja poikkeamista sekä toimenpiteistä riskin minimoiseksi kunnanjohtajalle ja -hallitukselle. Kunnan riskienhallinnan tasoa ja riittävyyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Riskit vaikuttavat toteutuessaan kunnan asemaan, talouteen, palvelukykyyn, työvoiman saatavuuteen ja yleiseen kilpailukykyyn asukkaista ja yrityksistä.

5 Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Vuoden 2020 lopussa kunnan henkilöstön määrä oli 98, josta maatalouslomittajien osuus oli 57. Vakinaisten osuus henkilöstöstä oli 75, joista maatalouslomittajien 38. Taulukossa ei ole tukityöllisiä.

Palvelualue	TP 2020	TA 2021	TA 2022	keski-ikä 11/21
Hallintopalvelut	4,5	3,9	4,1	59
Sivistyspalvelut	31	25,88	28,7	47
Tekniset palvelut	7,5	6,9	7,2	49
Maaseutupalvelut	131,5	107	102,2	50
Yhteensä	174,5	143,68	142,2	49

Henkilöstöresurssit ja työhyvinvointi

Henkilöstön määrää ja osaamisen tarvetta ennakoidaan henkilöstösuunnittelulla, joka pohjautuu palveluiden järjestämiseen ja palveluiden tuottamiseen tarvittavaan henkilöstömääriin. Henkilöstösuunnittelu tukee henkilöstöä muutoksessa, työssä jaksamisessa ja henkilökohtaisissa tehtäväjärjestelyissä. Pienen organisaation haasteena on korvaavien työtehtävien järjestäminen työssäjatkamisen tukemiseksi työkyvyn heikentyessä.

Kunnan henkilöstön osaamisen kehittämistarpeet kartoitetaan vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa, joiden pohjalta tehdään koko henkilöstöä koskeva koulutussuunnitelma.

Henkilöstöllä on käytettävissä liikuntaseteli, jota voi käyttää Virtaalan palveluihin. Omaehtoista työhyvinvointia tukee myös mahdollisuus osallistua työkykyä ylläpitäviin kuntoutuksiin. Kaksi kertaa vuodessa henkilöstölle järjestetään TYKY-iltapäivä, jolloin koko kunnantalon henkilöstö osallistuu yhteiseen aktiviteettiin. Henkilöstöinfoja pidetään tarvittaessa ja käytössä on henkilöstön intranetsivut, jossa on koko henkilöstöä koskevat tiedotteet, ohjeet ja suunnitelmat. Etätyömahdollisuudella tuetaan henkilöstön työssäjaksamista ja työhyvinvointia ja mahdollisestetaan samalla työn ja perhe-elämän joustavampi yhteensovittaminen. Etätyömahdollisuus parantaa myös työnantajaimagoa ja helpottaa asiantuntijoiden rekrytointia. Henkilöstön työhyvinvointikysely toteutetaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 (Keva).

Kunnalliset virka- ja työehtosopimusten sopimuskausi kaikissa kunta-alan sopimuksissa on 1.4.2020–28.2.2022. Kunta-alan sopimuksia ovat:

- Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES
- Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus OVTES
- Kunnallinen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus TS

Työnantajalla ja työntekijällä on mahdollisuus sopia työehtosopimuksen mukaan lomarahen vaihtamisesta vapaaksi keskinäisellä sopimuksella. Myös kilpailukyky sopimuksen mukaiset työajan pidentykset (6min/pvä) ovat poistuneet.

Henkilöstösuunnitelma 2022-2024

Palvelu-/tehtäväalue	virka/työ	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
YLEINEN HALLINTO						
Kunnanhallitus						
kunnanjohtaja	v	1	1	1	1	1
hallintopalvelut						
- hallintopäällikkö	v	1	1	1	1	1
- palvelusihteeri	v	1	1	1	1	1
- palvelusihteeri (työajasta tekniselle toimelle 40 %)	t	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
kehittämispäällikkö	t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Hallinto yhteensä		4,1	4,1	4,1	4,1	4,1
SIVISTYSPALVELUT						
Lasten päivähoido						
Varhaiskasvatusvastaava	v	1	1	1	1	1
Lastentarhanopettaja	v	1	1	1	1	1
Lastentarhanopettaja	t	1	0	0	0	0
Lastenhoitaja	t	5	5	4,8	5	5
Laitosapulainen	t	0	0	0	0	0
Päivähoitoavustaja	t	1	1	1	1	1
<i>Määräaikaiset lastenhoitajat*</i>	t		1	1	1	0
Päivähoito yhteensä		9	9	8,8	9	8
<i>*käytetään vakinaisten sijaisena</i>						
Hyvinvointipalvelut						
Kirjasto-kulttuurisihteeri	v	1	1	1	1	1
Kirjastoapulainen	t	0,58	0,58	0,4	0,2	0,2
Vapaa-aikaohjaaja	t	1	1	1	1	1
Hyvinvointipalvelut yhteensä		2,58	2,58	2,4	2,2	2,2
Perusopetus						
Opetushenkilöstö, josta						
- vakinaiset	v	12	12	12	11	11
- määräaikaiset	v	1	1	2	2	1
- kuntien yhteiset opettajat (ostopalvelu)*						
- etäopettajat (ostopalvelu)*						
Avustava henkilöstö (koulunkäynninohjaajat, toimisto, iltapäiväkerho)						
- vakinaiset	t	5	2,5	3,5	3,5	3,5
- määräaikaiset (hankerah.)	t	1	1	1	1	1
Kunnan palveluksessa oleva henkilöstö yhteensä		19	16,5	18,5	17,5	16,5
<i>määräaikaiset: vakinaisten sijaisena toimivat yhteiset ja etäopettajat eivät sisälly kunnan henkilöstömäärään</i>						
<i>Sijaisia käytetään välttämättömässä tarpeessa. Osa sijaisuuksista hoidetaan sisäisillä järjestelyillä.</i>						
Sivistyspalvelut yhteensä		30,58	28,08	28,7	28,7	26,7

TEKNISET PALVELUT						
Tekninen päällikkö	v	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	t	1	1	1	1	1
Rakennusmies/ja ympäristötyöntekijä	t	1	1	1	1	1
Määräaik. kiinteistönhoito- ympäristötyönt.	t	0,3	0,3	0,3	0	0
Kehittämispäällikkö / Teknisen toimen talous- ja toimistopalvelu	t	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Palvelusihteeri	t	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Puhtaanapitohenkilöstö	t	3	3	3	3	3
Tekniset palvelut yhteensä.		7,2	7,2	7,2	6,9	6,9
MAASEUTUPALVELUT						
Lomituspäällikkö	v	1	1	1	0	0
Johtavat lomittajat	t	2	2	2	0	0
Määräaik. johtavalomittaja/palvelusihteeri	t	0,5	0,1	0,2	0	0
Maatalouslomittajat	t	34	34	29	0	0
Määräaikaiset maatalouslomittajat	t	22	25	25	0	0
Tilapäiset maatalouslomittajat (vuoden ai- kana)	t	58	45	45	0	0
Maaseutupalvelut yhteensä		120,5	107,0	102,2	0	0
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ		144,38	146,38	142,2	39,7	37,7
- josta vakinaiset		82	82	36,7	35,7	35,7
- lomittajat		34	34	29		
TUKITYÖLLISTETYT kunnan toimipisteissä (arvio velvoitetyöllistettävistä/vuosi), jakson pi- tuus enintään 6 kk	t	2	2	3	3	3

Eläköitymisennuste vuosina 2020–2025

Henkilöstö eläköityy Kevan arvion mukaan 14 henkilöä vuosien 2021-2025 aikana. Tämä tulee lisäämään rekrytointitarvetta, sillä henkilöstöresurssit ovat jo nyt viety äärimilleen. Uusien rekrytointien kohdalla tehtäväkuvat tulee tarkistaa ja tarvittaessa päivittää vastaamaan käytännön tarpeita. Henkilöstöpalveluista vastaa hallintopäällikkö yhdessä kunnanjohtajan kanssa ja vuosittainen henkilöstösuunnitelma konkretisoituu talousarviossa.

Eläköityvien määrää kuvaava taulukko ei sisällä varhennetulle varhaiseläkkeelle eikä työkyvyttömyyseläkkeelle jääviä. Työntekijä voi itse päättää eläkkeelle jäämisestä ennen kuin täyttää 68 vuotta. Taulukossa on Kevan arvio vanhuuseläkkeelle jäävien määrästä vuosina 2021–2026:

	2021	2022	2023	2024	2025	yht.
vanhuuseläke	2	3	4	2	3	14

6 Käyttötalous

6.1 Keskusvaalilautakunta

Vaalit	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	4 000	0
Henkilöstökulut	0	-6 271	-6 566	-6 573	0
Palvelujen ostot	0	-1 580	-1 250	-1 250	0
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	-100	-400	-400	0
TOIMINTAKULUT	0	-7 921	-8 216	-8 223	0
TOIMINTAKATE	0	-7 951	-8216	-8 223	0

Talousarviovuonna 2022 järjestetään aluevaalit, jotka järjestetään seuraavan kerran kuntavaalien yhteydessä 2025. Suunnitteluvuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit.

6.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstökulut	-2 820	-3 067	-3 667	-4	-4
Palvelujen ostot	-3 965	-6 800	-7 100	-7	-7
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-8	-200	-150	-0,2	-0,2
Muut toimintakulut	0	-200	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-6 793	-10 267	-10 917	-11	-11
TOIMINTAKATE	-6 793	-10 267	-10 917	-11	-11

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastusyhteisönä valtuustokaudella 2021 – 2025 toimii BDO Audiator Oy Ab ja vastuullisena tilintarkastajana Tiina Mikkonen-Brännkärr.

6.3 Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstökulut	-10 213	-9 201	-9 201	-9	-9
Palvelujen ostot	-1 732	-3 550	-1 850	-2	-2
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 471	-1 200	-1 200	-1	-1
TOIMINTAKULUT	-13 417	-14 751	-12 251	-12	-12
TOIMINTAKATE	-13 417	-14 751	-12 251	-12	-12

Kunnanvaltuusto käyttää kunnan ylintä poliittista toimivaltaa. Valtuusto määrittelee valtuustokausittain strategiset päämäärät ja päättää resursseista tavoitteiden toteuttamiseksi. Valtuustossa on 15 valtuutettua.

6.4 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen palvelualue sisältää maakunta-asiat ja maakunnallisen yhteistoiminnan, hallintopalvelut, maankaytön ja strategiaprosessit, elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut ja joukkoliikenteen.

Kunnanhallitus yhteensä	TP2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT	240 533	266 400	189 048	190	190
Henkilöstökulut	-524 184	-569 249	-542 780	-398	-398
Palvelujen ostot	-8 439 688	-8 159 920	-8 269 210	-665	-665
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-45 076	-17 850	-3 100	-3	-3
Avustukset	-163 219	-148 200	-139 020	-128	-128
Muut toimintakulut	-88 623	-61 050	-50 431	-11	-11
TOIMINTAKULUT	-9 260 790	-8 956 269	-9 004 541	-1 205	-1 195
TOIMINTAKATE	-9 020 258	-8 689 869	-8 815 493	-1 015	-1 005

Vanhus- ja vammaisneuvoston esittelijänä toimii vapaa-aikaohjaaja. Neuvoston kustannukset sisältyvät kunnanhallituksen toimintakuluihin.

Palvelualue **Kunnanhallitus**
Vastuhenkilö Kunnanjohtaja

Toiminta

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa sille lainsäädännössä määräytyistä tehtävistä. Ristijärven kunnanhallitus toimii myös

- maapolitiikan ja kaavoituksen ohjauksesta ja toteutuksesta vastaavana toimielimenä
- väestönsuojeluviranomaisena
- asuntoasioista vastaavana viranomaisena
- ulkoilulain mukaisena kunnan leirintäalueviranomaisena
- kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana viranomaisena
- lasten päivähoidosta vastaavana viranomaisena, ja
- tuoteturvallisuusviranomaisena

Kunnanhallitus	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
Henkilöstökulut	-129 780	-138 727	-131 323	-123	-123
Palvelujen ostot	-170 464	-234 130	-207834	-29	-29
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-15 307	-4 950	-1 300	-1	-1
Avustukset	-33 700	-23 000	-13 900	-14	-14
Muut toimintakulut	-8 746	-32 435	-23 139	-1	-1
TOIMINTAKULUT	-389 690	-433 242	-377 496	-167	-167
TOIMINTAKATE	-389 690	-433 242	-377 496	-167	-167

Kunnanhallituksen avustuksissa on Ristijärven 4H -yhdistykselle maksettava toiminta-avustus sekä avustus Matkahuollon palvelujen järjestämisestä. Lisäksi tässä on vauvaraha.

Maakunnallinen yhteistoiminta

Maakunnallinen yhteistyö	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
Henkilöstökulut	-129 974	-140 000	-131 500	0	0
Palvelujen ostot	-7 911 146	-7 351 409	-7 569 095	-88	-88
TOIMINTAKULUT	-8 041 120	-7 491 400	-7 700 595	-88	-88
TOIMINTAKATE	-8 041 120	-7 491 400	-7 700 595	-88	-88

Maakunnallinen yhteistoiminta sisältää Kainuun sotien ja Kainuun liiton maksusuudet. Sotien siirtymässä hyvinvointialueelle 2023, jää kuntien yhteisesti tuottamiin palveluihin Kainuun liiton (46 000 e) ja ympäristöterveydenhuollon (42 000) maksusuudet. Ympäristöterveydenhuollon kustannukset tarkentuu loppuvuodesta riippuen valittavasta palveluntuottajasta.

Vastuualue **Hallintopalvelut**
Vastuuhenkilö Hallintopäällikkö

Toiminta

Hallintopalveluita johtaa kunnanjohtaja ja se tuottaa keskitetysti kunnan organisaation tarvitsemat hallinnon tukipalvelut siltä osin kuin ne tuotetaan itse. Monetra Oy tuottaa kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut. ICT-palvelut tuottaa on Atea Oy. Palvelusihteerin työajasta 40 % kohdennetaan teknisiin palveluihin.

Hallintopalveluiden palvelualueeseen kuuluu talous- ja tietohallinnon lisäksi kokous- ja asiakirjahallinto, henkilöstöhallinto, asiointipalvelu ja sisäinen viestintä. Hallintopalvelut vastaa myös vaalien järjestämisestä. Ateriapalvelut siirtyy teknisen toimen palvelualueelle vuodesta 2022 alkaen.

Tietohallinnon kustannukset sisältyvät hallintopalveluiden palvelualueelle. Tietohallinnon kustannuksia ovat mm. vuosittaiset ohjelmistojen lisenssimaksut (Cloudia, Arter, Dynasty), työasemahallinta (Atea) ja asiantuntijapalvelut (Sofigate). Suunnitelmavuosille ei ole varattu määrärahaa tietohallintopalveluiden konsulttipalveluihin. Monetralla maksettavia palvelumaksuja kertyy vuosittain n. 110 000 e ja Atealle n. 20 000 e. Tietohallinnon kustannukset jaetaan vuoden vaihteessa vastuualueille työasemien ja henkilöstömäärän suhteessa.

Strategiset tavoitteet 2022

Strategialinjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittarit	Lähtötaso/tavoite-taso
Ristijärvi edistää sähköisten palveluiden käyttöönottoa.	Kunta on mukana Kainuun yhteisissä projekteissa, joilla kehitetään kuntalaisten sähköisiä palveluita.	uusien palvelumuotojen käyttöönotto, mm. sähköiset lomakkeet ja verkkomaksaminen	sähköisten palveluiden määrä ja palveluiden käyttöaste
Kunta edistää kuntalaisten osallisuutta ja tehostaa tiedottamista.	Tiedottamisessa terästäydytään ja kuntalaisille järjestetään uusia tiedottamisen ja osallistumisen toimintamalleja.	Kokeillaan kuntalaisraatia tai valtuuston kyselytuntia ja järjestetään erilaisia keskustelutilaisuuksia valmisteilla olevista asioista sekä tehdään kyselyjä palveluiden kehittämiseksi.	tapahtumien ja tilaisuuksien määrä, osallistujien määrä, kyselyiden vastausprosentti

Strategisia tavoitteita tarkennetaan uuden kuntastrategian valmistuttua keväällä 2022.

Hallintopalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT	1 326	1 300	3 760	4	4
Henkilöstökulut	-204 561	-221 831	-214 379	-210	-210
Palvelujen ostot	-16 099	-184 390	-182 258	-182	-182
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-12 331	-9 800	-1 800	-2	-2
Muut toimintakulut	-19 551	-16 805	-22 176	-10	-10
TOIMINTAKULUT	-288 413	-432 826	-420 613	-404	-404
TOIMINTAKATE	-282 904	-428 426	-416 753	-400	-400

Tavoitteet suunnitelmavuosille 2022 – 2023

Tavoite	Mittari
Talousarviovuonna kehitetään sähköisen asiankäsittelyn ja sähköisen arkistotoimen valmiuksia Asianhallintajärjestelmän ja TOSin valmistelu ja käyttöönotto saatetaan loppuun.	Uusien palveluiden määrä
Kehitetään edelleen TAHE-palveluiden talon sisäisiä prosesseja ja jatketaan automatisoitujen ratkaisujen hyödyntämistä.	Tiliöintien oikeellisuus Monetran kustannusten pienentäminen 5 %
Henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin panostetaan osallistumalla henkilöstön työhyvinvointihankkeeseen.	Hankkeeseen osallistuneiden henkilöiden ja koulutuksiin osallistuneiden määrä Kunnanhallitus hyväksyy henkilöstösuunnitelman- /ohjelman. Toteutetaan henkilöstön työhyvinvointikysely suunnitelmallisesti joka toinen vuosi
Henkilöstön sisäistä viestintää kohennetaan intranetin aktiivisella käytöllä ja saattamalla loppuun viestintäsuunnitelma.	Kunnanhallitus hyväksyy viestintäsuunnitelman

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toiminto	Toimenpide	Vaikutus
Yleishallinto	Keskeiset henkilöstöä koskevat ohjeet päivitetään tarvittaessa ja ne tallennetaan vuoden vaihteessa käyttöön otettavalle intranet-sivustolle. Kukin esimies huolehtii, että kaikki säännöt ja ohjeet käydään läpi henkilöstön kanssa.	kohtuullinen
Sisäisen valvonta ja riskienhallinta	Vastuualueet valmistelevat suunnitelman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanemiseksi ohjeistuksen mukaisesti.	merkittävä
Henkilöstöhallinto	Tehtäväkuvat dokumentoidaan päivitetyn hallintosäännön mukaisesti. Palkkausta kehitetään ja se perustuu jatkossa tehtäväkuvassa määriteltyyn vaativuuteen.	vähäinen
Henkilöstöhallinto	Varmistetaan henkilöstön riittävyys poissaolojen aikana ja tulevia eläköitymisiä silmällä pitäen. Riskinä on ennakoimattomat ja pitkät poissaolot, sillä osaaminen on keskittynyt yksille henkilöille.	merkittävä
Strategiaprosessi	Henkilöstö on mukana strategian valmistelussa. Strategian arvot, visio ja päämäärät ovat osa jokapäiväistä työtä. Vastuualueet raportoivat säännöllisesti kuntastrategian tavoitteiden ja mittareiden toteutumisesta omalla vastuualueellaan.	kohtuullinen
Talous	Jokainen vastuualue seuraa kuukausittain määrärahojen riittävyyttä sekä raportoi poikkeamista ja niihin johtaneista syistä. Saamiset pyritään minimoimaan esim. tekemällä velallisen kanssa maksusuunnitelma.	merkittävä
Tietohallinto	Työasemarekisteri päivitetään ajan tasalle ja tarpeettomista laitteista luovutaan. Käyttöoikeudet päivitetään heti henkilövaihdosten yhteydessä. Henkilöstöä koulutetaan käytännön tietosuojan ja tietoturvan toimista.	kohtuullinen

Vastuualue Maankäyttö ja strategiaprosessit
Vastuhenkilö Kunnanjohtaja

Toiminta

Kunta harjoittaa aktiivista maapolitiikka. Tavoitteena on maankäytön ja asumisen edellytysten toteutuksella, kuten kaavoittamalla ja kunnallisteknisellä rakentamisella ja suunnittelulla toteuttaa vetovoimaisia asunto- ja yritystontteja.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Tonttitarjonnan riittävyys	Vapaiden tonttien lukumäärä	Toteutuneet kaupat* 5
Omakotiasumisen ja vapaa-ajan asumisen lisääminen	toteutuneet kaupat, kpl	Myyty vakituiseen asumiseen ja/tai vapaa-ajan asumiseen vähintään 3 tonttia
Tuulivoiman edistäminen kunnassa	Tuulivoimayleiskaavat, kpl	Vähintään yksi uusi tuulivoimayleiskaava vireillä
Yksityisen maanomistajien kaavoitusaloitteet lisääntyvät ranta-alueilla	Uudet kaavat tai kaavamuutokset, kpl	Vähintään yksi uusi kaavoitus-hanke vireillä

Maankäyttö ja strategia	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT	130	0	3 000	3	3
Palvelujen ostot	- 14 168	- 16 600	- 16 200	- 16	- 16
Aineet, tarv. ja tavarat	123	100	-1 000		
TOIMINTAKULUT	- 14 045	- 16 700	- 17 200	- 16	- 16
TOIMINTAKATE	- 13 915	- 16 700	- 14 200	- 13	- 13

Ristijärven kunnalla on yhteinen aluearkkitehti Hyrynsalmen (isäntäkunta) ja Paltamon kanssa.

Vastuualue **Elinkeinopalvelut**
Vastuhenkilö Kunnanjohtaja

Toiminta

Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja. Kehittämispäällikön työpanos on suunnattu kunnan yrityskontaktien, markkinoinnin, tapahtumien, yritys kiinteistöjen ja matkailun toimenpiteisiin. Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppaneita ovat KAMK, Kainuun Liitto, Elävä Kainuu Leader, yrittäjäjärjestöt, ELY ja TE-keskus. Kunta verkostoituu paikallisen yrittäjäjärjestön sekä yksittäisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Kunta avustaa yrittäjiä hyödyntämään rahoitusmahdollisuuksiaan ja tukee yrittäjien koulutus- ja markkinointiosaamista. Kuntaimagoa vahvistetaan kunnan kehittämistoimenpiteiden avulla, joihin kunta panostaa kuntamarkkinoinnin (ilmoitukset, bannerit ja kampanjat mediassa), kunnassa järjestettävien tapahtumien ja erillisten hankkeiden avulla. Kunta tukee yritystoimintaa kuntastrategian mukaisesti.

Kunnan elinkeinotoimen yhtenä tavoitteena on maaseudun pk-yrityshoiden ja hankkeiden etsiminen, yrittäjyyden tukeminen, uusien yritysten syntyminen ja yritysten sukupolvenvaihdokset. Kunta toimii linkkinä yrittäjien ja elinkeinojen kehittäjien välillä, tavoitteena myönteisen yritysilmapiirin luominen.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Yritystoiminnan vahvistaminen	Yritysten lukumäärä	Uusia yrityksiä perustetaan vähintään yksi enemmän kuin niitä lakkaa.
Myönteisen yritysilmapiirin luominen ja ylläpitäminen	Kontaktit ja tilaisuudet yrittäjien kanssa, osallistujien lukumäärä/tilaisuus	Järjestetään vähintään 2 tilaisuutta yrittäjille eri teemoilla.

Tavoitteet suunnitelmavuosille 2022 – 2023

1. Järjestetään yrittäjille kysyntää vastaavasti tontteja ja tiloja.
2. Edistetään Viitostien varrelle sijoittuvien yritysten kasvua.
3. Saukkovaaran toimintojen kehittäminen

Elinkeinopalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT	42	0			
Henkilöstökulut	- 38 813	- 27 573	- 28 883	- 28	-28
Palvelujen ostot	- 62 234	- 82 500	- 87 250	- 87	- 87
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 108	-1 000	0	0	0
Avustukset	- 16 000	- 24 000	- 24 000	- 24	- 24
Muut toimintakulut	- 808	- 8 810	- 4 116	0	0
TOIMINTAKULUT	- 118 962	- 143 883	- 144 249	- 139	- 139
TOIMINTAKATE	- 118 920	- 143 883	- 144 249	- 139	- 139

Elinkeinotoimen talousarvion kuluina ovat kehittämisspäällikön palkkakustannukset, kehittämisen ostopalvelusopimukset, varaukset hankerahoitukseen voimassa olevista hankerahoitusuutoumuksista. Lisäksi määrärahaa on varattu kunnan markkinointiin. Varaus avustuksiin OK Seniorisillalle liikuntatalo Virtaalan ylläpitoon ja Kulttuuritapahtuma ry:lle (Veisuufestivaali). Kainuun kunnat ja KAMK rahoittavat yhdessä kuntayhteyshenkilön. Kunta osallistuu harkinnan mukaan KAMK:n projekteihin.

Osallisuushankkeet ja maksuosuudet:

	Hanke / maksuosuus	Maksu, €
Elävä Kainuu Leader ry	Hankerahoitus	6519
KAMK	Kuntapalvelusopimus	1583
KAMK -hankkeet (Kyte 844e, Ok-hanke 1216 e, Kuhy 215 e)		5000

Vastuualue **Työllisyyspalvelut**
Vastuuhenkilö Hallintopäällikkö

Toiminta

Ristijärven kunta kuuluu työllisyyden kuntakokeiluun yhdessä Paltamon ja Hyrynsalmen kanssa, isäntäkuntana toimii Paltamo. Kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelu) tarjoamisesta. Työllisyyspalveluiden asiakkaita ovat veloitetyöllistettävät, jotka työllistyvät pääosin kuntaan, työkokeiluun, kuntouttavaan työtoimintaan ohjatut asiakkaat ja palkkatuetut työttömät. Työhönvalmennuksen lisäksi asiakaskunta koostuu eläke- ja kuntoutusedellytysten selvittelyssä olevista asiakkaista, jotka eivät terveydellisistä syistä ole enää työkykyisiä.

Vuoden 2021 arvio työllisyyden hoidon Paltamolle maksettavista palveluista on 25 416 euroa, joka tarkentuu joulukuussa, kun laskutus täsmätään toteutuneisiin kustannuksiin. Suunnitelmavuosille arvioidaan kustannusten pysyvän tämän vuoden tasolla.

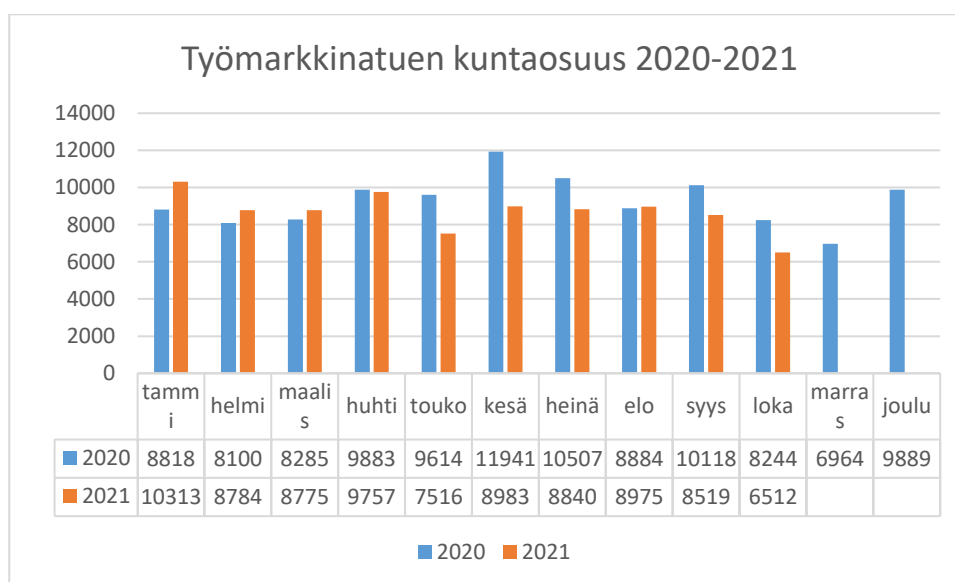
Työllisyyspalveluiden kustannukset on arvioitu siten, että kokonaisuuteen kuuluu palveluohjaajan työpanosta 20 %, joka täsmätetään vuoden lopussa toteutuneiden tuntien mukaan. Työllisyysohjaajan työpanos on 30 % koko työllisyyden hoidon osuudesta ja hallinnollisen työn osuus on 17 % kolmen kunnan sopimuksesta. Kunta ei voi käytännössä vaikuttaa työmarkkinatuen kuntaosuuteen muutoin kuin työllistämällä veloitetyöllistettäviä.

Koululaisten ja opiskelijoiden kesätöihin varaudutaan siten, että jokainen hakija saa kahden viikon kesätyösetelin joko kuntaan tai yritykseen.

Strategiset tavoitteet 2022

Strategialinjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite	Mittarit	Lähtötaso/tavoite-taso
Kunta on turvallinen, rauhallinen ja haluttu asuinpaikka	syryjätymisen ehkäiseminen	työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta	12/2020: 12,6 % 12/2022: 10 %
Ristijärvellä vallitsee yhdessä tekemisen meininki	kunta työllistää pitkäaikaistyöttömiä	velvoitetyöllistettävien määrä	2021: 3 hlöä 2022: 5 hlöä
	koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistäminen	myönnettyjen kesätyöseteiden määrä kunta ja yritykset	2021: 6+6 2022: 7+7

Työmarkkinatuen saajia on ollut keskimäärin 34 henkilöä, joista työttömyysajalta tukea saaneita on 25, työllistymistä edistävien palvelujen tukea saaneita 8, palkkatuella palkkattuja 1. Kunnassa vuoden aikana palkkatuella palkkattuja työntekijöitä on ollut 3.

Työllisyyspalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 e	TS 2024 1000 e
TOIMINTATUOTOT	2 964	13 000	10 000	10	10
Henkilöstökulut	-7 070	-34 219	-36 695	-37	-37
Palvelujen ostot	-18 150	-25 600	-25 500	-26	-26
Avustukset	-113 519	-101 200	-101 120	-91	-81
Muut toimintakulut	0	-2 000	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-138 739	-163 819	-163 315	-153	-143
TOIMINTAKATE	-135 775	-150 819	-153 315	-143	-133

Henkilöstökuluissa on varattu 2 240 euron määräraha koululaisten ja opiskelijoiden palkkakuluihin. Muille työnantajille varattu työllistämistuki kesätyöllistämiseen 1 120 euroa. Tavoitteena on, että

6.5 Sivistyspalvelut

Vastuualue **Sivistyspalvelut**
Vastuhenkilö Sivistyspäällikkö / rehtori

Toiminta

Sivistystoimi vastaa kunnan varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, kirjastotoimen sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimen järjestämisestä kunnassa, on vastuutoimialana kunnan hyvinvoinnin edistämistyössä sekä suunnittelee palveluiden toteuttamista yhteistyössä naapurikuntien, Paltamon kansalaisopiston ja Kainuun musiikkiopiston kanssa. Sivistystoimi toteuttaa os-topalveluna koulukuraattoripalvelut Suomussalmen kunnalta ja etsivän nuorisotyön palvelut Kajaanin kaupungilta. Tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset elinikäisen oppimisen edellytykset Risti-järvellä, sekä ylläpitää ja mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia, luoda turvalliset peruspalvelut lapsiperheille sekä ylläpitää ja kehittää liikunta- ja kulttuurielämää kaikille kuntalaisille junioreista senioreihin.

Sivistyspalveluissa haetaan hankerahoitusta myös tulevana toimintavuotena. Kainuulaisella yhteistyöllä on saatu esimerkiksi täydennyskoulutusta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilökunnille (Didika, Kohtauttava koulutyö, Suomen mallin kerhotoiminta, koulun kerhotoiminta, Covid-21-tasausrahoitus varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen, Seikkalilutaidetta Kainuuseen). Hankkeista toimivimmat käytännöt jäävät elämään, esimerkiksi kielisuihkutus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä vertaismentorointi perusopetuksessa. Sivistystoimi pyrkii omilla toimillaan edistämään ja mahdollistamaan kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja päivittää kunnan sähköistä hyvinvointikertomusta vuosittain.

Sivistyspalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 €	TS 2024 1000 €
TOIMINTATUOTOT	120 071	98 284	116 494	63	60
Henkilöstökulut	-1 309 129	-1 149 498	-1 273 700	-1 124	-1 124
Palvelujen ostot	-416 158	-540 306	-451 454	-512	-480
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-57 222	-60 084	-64 050	-34	-36
Avustukset	-75 019	-73 500	-57 000	-48	-40
Muut toimintakulut	-313 499	-283 389	-291 445	-297	-300
TOIMINTAKULUT	-2 171 027	-2 107 041	-2 137 648	-2 016	-2 004
TOIMINTAKATE	-2 050 955	-2 008 757	-2 021 154	-1 953	-1 919

Vastuualue **Varhaiskasvatus**
Vastuhenkilö Varhaiskasvatuksen vastaava

Toiminta

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa.

Kunta tarjoaa varhaiskasvatusta siinä laajuudessa kuin vanhempien työssäkäynti tai opiskelu sitä vaatii. Varhaiskasvatustilain mukaan kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus täysiaikaiseen varhaiskasvatukseen. Ristijärven kunnassa päiväkodin aukioloaika on määritelty arkipäivisin klo 7-17 välille, riippumatta vanhempien työllisyystilanteesta tai opiskelusta. Kunnassa toimii 1 Päiväkoti

jossa on 2 ryhmää. 12-paikkainen 0-3v ryhmä ja 21- paikkainen 3-6v ryhmä. Päiväkodissa järjestetään myös 1-2lk aamu- ja iltahoito.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Laadukkaan varhaiskasvatuksen tarjoaminen	Riittävä koulutettu henkilöstö ja erityisopettajan palvelut.	Erityislasten määrän huomioiminen henkilöstömitoituksessa.
Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Asiakastyytyväisyyskysely 2022	Asiakastyytyväisyys kyselyn tulokset

Määrälliset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Päiväkodin läsnäolopäivät	4560	5400	5000	4 500	4 200
0-6v. kunnassa / hoitopaikkaa tarvitsevat 0-7v.	44/40	40/43	40/43	40/37	38/33

Suunnitelmavuosien 2023 – 2024 tavoitteet

Erityislasten määrä on lisääntynyt päiväkodissa. Tämä lisää henkilöstötarpeen määrää, jotta varhaiskasvatuslaissa* mainittu henkilöstömitoitus vaatimus täyttyy.

” 35§ Jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai muuten tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka 1 momentissa tarkoitettujen henkilöitten lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa. Avustajaa ei lueta 1 momentissa tarkoitettuun mitoitukseen.

Ristijärven kunta maksaa lasten kotihoidontuen kuntalisää kotihoidontuen lisänä vanhempainvapaan päättymisestä siihen saakka, kun lapsi täyttää 2 vuotta. Tällä hetkellä vuosittainen syntyvyys on pientä. 2021 5 syntynyttä. Ikäluokkien pienentyessä päiväkodin täyttöasteen vuoksi kuntalisän maksun jatkaminen ei ole välttämätöntä. Varhaiskasvatuksen kantokyky riittää järjestämään varhaiskasvatuspaikan kaikille kunnassa syntyneille lapsille.

Lakisääteistä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua on ostettu keväästä 2019 lähtien. Ostopalvelua jatketaan myös tulevana vuosina.

Laadullisena tavoitteena Ristijärven varhaiskasvatuksessa, on kehittää pedagogista dokumentointia ja arviointia ja päivittää kunnan varhaiskasvatussuunnitelma.

Ristijärven kunnan varhaiskasvatus on mukana koko Kainuun yhteisessä erityispedagogiikka hankkeessa ”Oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen” Hankkeen tarkoitus on suunnitella ja toteuttaa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin sekä inklusion toimeenpanoon liittyviä varhaiskasvatuksen tuen järjestelyjä sekä muita todettuja painopisteitä. Hankkeessa luotu tuen malli otetaan käyttöön 2023.

Varhaiskasvatus	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 €	TS 2024 1000 €
TOIMINTATUOTOT	36 315	36 000	35 000	35	32
Henkilöstökulut	-346 919	-307 952	-353 224	-350	-355
Palvelujen ostot	-49 641	-90 950	-68 590	-86	-79
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-4 173	-5 600	-5 650	-5	-5
Avustukset	-71 519	-70 000	-57 000	-48	-40
Muut toimintakulut	-74 485	-82 100	-84 847	-88	-89
TOIMINTAKULUT	-546 736	-556 602	-569 311	-577	-568
TOIMINTAKATE	-510 421	-520 602	-534 311	-542	-536

Vastuualue Perusopetus
Vastuhenkilö Rehtori/sivistyspäällikkö

Toiminta

Ristijärveltä juuret ja kantavat siivet lapsille ja nuorille tulevaisuuteen! Kunnan ainoana esi- ja perusopetuskouluna tuotamme esi- ja perusopetuksen palvelut mahdollisuuksien mukaan kaikille kunnan oppivelvollisuusikäisille. Peruslähtökohtana on ihmisen kunnioitus ja kasvatusrakkaus.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kunnanhallituksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti lasten ja nuorten osallisuutta lisätään ja verso- vertaissovitelumenetelmä otetaan käyttöön sekä varhaiskasvatuksessa että esi- ja perusopetuksessa	Kouluterveyskysely ja teavii-sari - koulukiusaamisen ja kouluvihtyvyyden osiot	Koulukiusaamisen määrä on vähentynyt lukuvuoden 2020 tasosta mittareissa.
Kohtauttavan koulutyön kuraattori pystyy tulokselliseen työhön kouluvihtyvyyden ja yhteisöllisyyden lisäämisessä yhteistyössä tukioppilaiden, KiVa-opettajien, opetus- ja kasvatushenkilökunnan sekä vanhempien kanssa.	Kohtauttavan koulutyön vaikuttavuuskysely	Tavoitellaan selkeää hyötyä kohtauttavan koulutyön kuraattoritoiminnasta, jotta voidaan tehdä päätös mahdollisesta toiminnan jatkamisesta.

Määrälliset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Opetushenkilöstö 1.8.	14	14	14	13	12-13
* yhteiset Hyrynsalmella	2				
* etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	0	0	0	0	0
Avustajat	6	4	3	3	3
Oppilasmäärä (painotettu)	103	93	105	105	100
- esikoulussa	10	9	12	9	5
- joista kuljetusoppilaita	51	45	49	n. 50	n.50

*Koulunkäynnin ohjaajien työajasta kohdistuu osa varhaiskasvatuksen iltapäiväkerhon vetämiseen ja osa hallinnon tehtäviin koulunkäynnin ohjaamistyön lisäksi.

Ristijärvellä on viime vuosina syntynyt alle 10 lasta/vuosi, mikä näkyy suunnitelmavuoden 2024 enusteessa vähenevänä oppilasmääränä.

Esi- ja perusopetuksessa osittaista työaikaa tekee lukuvuonna 2021-22 kaksi henkilöä ja lukuvuonna 2022-23 ainakin yksi henkilö. Opetushenkilöstön määrään vaikuttavat pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden, erityistä ja tehostettua tukea olevien oppilaiden määrät. Vuonna 2022 eläköityy yksi aineenopettaja, jonka tunnit pystytään jakamaan nykyisen henkilöstön kanssa ja silloin saadaan pientä säästöä lähinnä sivukuluista. Vuonna 2023 on eläköitymässä kaksi luokanopettajaa. Opetusjärjestelyjä on siinä vaiheessa mietittävä kokonaan uudelleen.

Kaksi koulunkäynninohjaajaa hoitaa yhdessä sekä varhaiskasvatukseen koululta siirtyviä oppilaita että iltapäiväkerholaisia. Varhaiskasvatuksella ei ole riittäviä tiloja iltapäiväkerholaisten hoitamiseen uudessa kiinteistöissä, joten toistaiseksi kunta jatkaa kouluikäisten hoitoa koululla. Koulukuraattori-palvelut ostetaan Suomussalmelta ja kohtauttavan koulutyön kuratiivipalvelut saadaan hankerahoituksesta lukuvuoden 2022-23 loppuun asti. Koulupsykologi, miekkari ja terveydenhoitaja tulevat tosittaiseksi soten työntekijöinä Kajaanista.

Suunnitelmavuosien 2023 – 2024 tavoitteet

Yhteistyötä Kainuun kuntien kanssa jatketaan laadukkaana perusopetuksen takaamiseksi Ristijärvellä ja yhteisten hankkeiden toteuttamista. Yksin hankkeiden saaminen on vuosi vuodelta vaikeampaa. Yhteishankkeista saatava hyöty on moninkertainen niihin satsattuun työmäärään suhteutettuna.

Oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia edistetään ja tilannetta seurataan THLn indikaattoreiden ja sähköisen hyvinvointikertomuksen avulla.

Kunta varautuu laajennetun oppivelvollisuuden ja mahdollisesti aloitettavan kaksivuotisen etäopetuksen palvelujen toteuttamiseen.

Perusopetus	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 €	TS 2024 1000 €
TOIMINTATUOTOT	73 649	15 882	80174	28	28
Henkilöstökulut	-713 809	-637 710	-758 423	-672	-672
Palvelujen ostot	-283 398	-338 701	-303 449	-359	-359
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-31 928	-27 750	-33 280	-29	-29
Avustukset					
Muut toimintakulut	-193 565	-183 080	-178 255	-200	-200
TOIMINTAKULUT	-1 270 652	-1 300 082	-1 273 407	-1 259 410	-1 259 660
TOIMINTAKATE	-1 187 850	-1 239 117	-1 193 233	-1 231 410	-1 231 660

Palvelujen ostossa näkyy kohonneina kuluina koulukuljetusten kustannusten nousu. Henkilöstökulut ovat pienentyneet henkilöstön vähenemisen vuoksi.

Tehtäväalue **Hyvinvointipalvelut**
Vastuhenkilö Vapaa-aikaohjaaja ja sivistyspäällikkö

Toiminta

Hyvinvointipalvelujen tarkoituksena on tuottaa ristijärveläisille kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaat liikunta- ja nuorisopalvelut. Hyvinvointipalvelut mahdollistavat kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Kansalaisopisto järjestää ja kehittää opetustaan ristijärveläisten toiveiden mukaisesti. Kansalaisopiston palvelut tuottaa Paltamon kunta. Kansalaisopiston toimintaan on budjetoitu 32 000,00.

Musiikkiopisto järjestää viikoittain opetusta ristijärveläisille. Musiikkiopistolle on budjetoitu musiikkiopiston rehtorin ilmoituksen mukaisesti 3100 €, joka on 100,00 euroa enemmän kuin vuonna 2020 kohonneiden henkilöstökustannusten vuoksi.

Musiikinopetusta tarjoaa Ristijärvellä myös kansalaisopisto ja yksityiset henkilöt. Koulun bändikerho toteutetaan opetushallitukselta saadulla kerhotoiminnan rahoituksella.

Liikunta- ja nuorisotyö

Palveluja tuotetaan yhteistyössä toisten kuntien sekä paikallisten seurojen ja yhdistysten kanssa. Lakisääteisistä toiminnoista etsivän nuorisotyön hoitaa ostopalveluna Kajaanin kaupunki. Ostopalvelusta laskutetaan vain toteutuneiden toimintojen mukaan. Vapaa-aikatoimen tehtävänä on mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia ja luoda yhteisöllisyyttä.

Liikunnan osa-alueella tarkoituksena on saada ohjattua liikuntatoimintaa kaikenikäisille ristijärveläisille, sekä tuottaa monipuolisia nuorisotyön palveluita yhteistyössä 4H-yhdistyksen, paikallisten seurojen ja koulun kanssa.

Tavoitteena on saada vähän liikkuvat lapset ja nuoret ohjatun liikunnan ja terveellisten elämäntapojen piiriin entistä tiiviimmällä yhteistyöllä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kerho- ja järjestötoiminnan sekä soten yhteistyöllä. Erityisesti on huomioitava perheiden mukaan saaminen terveen elämän talkoisiin. Nuorisotalo on avoinna kolmena iltana viikossa. Loma-aikoina (hiihtoloma, kesäloma ja syysloma) järjestetään päiväleirejä ja jatkossa yönyli leirejä eri-ikäisille lapsille ja nuorille.

Liikuntakerhoja järjestetään lähes jokaisena koulupäivänä.

Vapaa-aikapalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022 1 000 €	TS 2023 1000 €	TS 2024 1000 €
TOIMINTATUOTOT					
Henkilöstökulut	-37 282	-39 664	-54 076	-53	-46
Palvelujen osto	-27 781	-43 516	-34 565	-35	-10
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-160	-1 300	-1 420	-1	-1
Avustukset	-3 500	-3 500	0	0	0
Muut toimintakulut	-9 932	-1 854	-10 209	-10	-10
TOIMINAKULUT	-78 655	-89 834	-100 270	-98	-66
TOIMINTAKATE	-78 655	-89 834	-100 270	-98	-66

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Kuntalaisten osallistaminen hyvinvointia koskevissa asioissa	Säännöllisesti toteutettavat hyvinvointikyselyt kuntalaisille.	Toteuttamiskelpoisten ehdotusten lisääminen
Nuorten osallistaminen nuoria koskevissa asioissa.	Nuorisovaltuuston kuuleminen säännöllisesti sekä nuorisovaltuuston mukaan pyytämisen heitä käsiteltävien asioiden tiimoilta.	Nuorisovaltuuston ja kunnan luottamusmiesten välinen yhteistyö toimivaksi.
Kunnan sekä järjestöjen ja yhdistysten välinen yhteistyö toimivaksi ja näkyväksi	Saadaan toimiva yhteistyöverkosto ja toteutetaan yhteindikaattoreiden mukaista osallistavaa toimintaa suunnitelmallisesti.	Kokoonnutaan säännöllisesti yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Lisäksi vapaa-aikatoimi tukee omilla toimillaan ristijärveläisten (vauvasta vaariin) hyvinvoinnin kasvua. Tietoutta terveellisistä elämäntavoista jaetaan jatkuvasti, kuntalaisia pyritään osallistamaan itsensä monipuolisesti myös liikunnan alalla ja yhteisöllisyyden kasvua pyritään tukemaan resursseja, tietoa, taitoja ja tiloja tarjoamalla.

Tehtäväalue Kirjasto ja kulttuuripalvelut
Vastuhenkilö Kirjasto- ja kulttuurivastaava

Toiminta

Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jonka tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistäytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtaamispaikkana.

Kulttuuritoimen tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin yhdessä kunnan sivistystoimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Tavoitearvo/toteuma
Yhteisöllisyys	Tapahtumat	Teatteri- ja konserttimatka, kirjailijavierailut, lukupiirit, näyttelyt
Käyttäjälähtöisyys	Käyttäjäpalautteen kerääminen	Omatoimikirjastokysely (2021)
Kirjaston palvelukyky	Aineiston uudistaminen	> 400 kirjaa/1000 as (v.2020 465) > 50 lehteä/1000 as (45) > 50 muuta aineistoa/1000 as (21)
Kirjaston käyttöaste		> 40 % asukkaista (35)
Lainojen määrä		> 14 lainaa / asukas (11,5)

Määrälliset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS2023	TS 2024	Kainuu 2020*
Lainojen määrä / as	11,5	14	14	14	14	12,61
Kirjastokäynnit / as	9,4	10	10	10	10	6,12
Käyttömenot, netto €/as	101	102	88	81	79	57,42

* Opetus- ja kulttuuriministeriön tilasto 2020. Ko. vuonna lisäksi e-aineistolainoja 1147 kpl, jotka eivät suoraan näy Lainojen määrä/asukas -tilastossa. Kulttuurin osuus käyttömenoista 936 €.

Talousarviovuonna Ristijärven kirjasto on mukana Kainuun kirjastojen tietojärjestelmähankkeissa. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan eKirjastoon liittyy myös Lappi. Kainuun kirjastojen velvoite liittyä kansallisen kuvailun metatietovaranto Melindaan täyttyy talousarviovuonna.

Eri-ikäisten kuntalaisten kirjastonkäyttöä tuetaan ja aktivoidaan uusiutuvalla kirjastoaineistolla, lukupiireillä, kirjailijavierailuilla ja muilla tapahtumilla. Omatoimikirjastokyselystä saatua palautetta hyödynnetään kehittämisessä.

Vuonna 2020 Ristijärvellä 120 vuotta toiminutta kirjastoa juhlietaan mahdollisuuksien mukaan vuonna 2022 yhdessä kuntalaisten kanssa.

Kulttuuritarjontaa toteutetaan näyttelytoiminnalla sekä järjestämällä teatteri- tai konserttimatkoja tai tuottamalla niitä omaan kuntaan mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Kulttuuritoimi on mukana Kainuun lasten- ja nuortenkulttuurikeskus Kulturan toiminnassa, Kaikukortti-hankkeessa sekä Ämmäinviikon ja Veisuvestivaalin järjestelyissä.

Kirjastotoimessa on tulossa henkilöstösäästöjä, kun osa-aikaisen kirjastopalvelusihteerin työpanosta käytetään pääosin (kaksi päivää kolmesta) hallinnon toimistotyötarpeisiin.

Kirjasto- ja kulttuuritoimi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	954	1 320	1 320	1	1
Henkilöstökulut	-68 082	-72 349	-57 000	-50	-50
Palvelujen ostot	-6 948	-12 350	-10 350	-12	-12
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 489	-23 100	-22 700	-21	-21
Muut toimintakulut	-34 764	-16 819	-18 000	-16	-16
TOIMINTAKULUT	-128 283	-124 868	-109 370	-100	-99
TOIMINTAKATE	-127 329	-123 548	-108 050	-99	-99

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2023–2024

Uusiutuvan kirjastoaineiston ja tapahtumien järjestämisen lisäksi yhteistyötä Kainuun kirjastojen ja aluekehittäjäkirjasto Oulun kanssa jatketaan kirjastopalvelujen kehittämiseksi. Omatoimikirjaston asiakkaiden kirjastonkäyttö- ja asiakastytyväisyyskyselyn tuloksia hyödynnetään toiminnassa.

6.6 Tekniset palvelut

Vastuualue **Tekniset palvelut**
Vastuuhenkilö Tekninen päällikkö

Toiminta

Tekniset palvelut vastaa kiinteistöjen kunnossapidosta, liikennealueista, kunnallisteknisistä palveluista, ateria- ja puhtaanapitopalveluista sekä ympäristötoimesta ja vesi- ja viemärihuollosta.

Palvelut tuotetaan omana toimintana tai ostetaan ostopalveluna pääosin omasta kunnasta. Kunnalla ja Kainuun sotella on sopimus ateria- ja puhtaanapitopalvelujen tuottamisesta. Kunta tuottaa ateriapalvelut sotelle, ostaa palvelut Attendolta ja laskuttaa palveluista soitea.

Vuoden 2022 aikana selvitetään ateria- ja puhtaanapitopalveluiden osalta niiden tuottaminen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Kunta ei voi tuottaa atpu-palveluita suoraan hyvinvointialueelle, vaan mikäli toimintoja aiotaan edelleen hyvinvointialueelle tuottaa, on se yhtiöitettävä. Mikäli päädytään yhtiöittämismalliin, selvitetään nyt pöytälaatikossa olevan Senioripolis Oy:n mahdollisuutta tuottaa palveluja myös hyvinvointialueelle.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Tyytyväiset kuntalaiset ja yrittäjät	Saatu palaute	Suurin osa palautteesta positiivista.
Ostopalvelut paikallisilta yrittäjiltä	Ostopalveluihin käytetyt eurot	Suurin osa ostopalvelueuroista kotipaikkakunnalle.

Teknisen palvelun henkilöstöresurssit muodostuvat teknisen päällikön, kahden kiinteistöhoitajan ja kolmen siivoojan työpanoksesta. Hallinnollisiin tehtäviin kohdentuu lisäksi osa kehittämispäällikön sekä palvelusihteerin työpanoksesta. Resurssit ovat niukat.

Talousarvioon ei sisälly määrärahaa lomien sijaistamiseen.

Tekniset palvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 787 456	1 168 409	1 179 864	1 027	1 027
Henkilöstökulut	- 288 494	- 305 684	-294 439	- 259	- 248
Palvelujen osto	- 756 693	- 580 090	-348 750	- 281	- 281
Aineet, tarvikkeet, tavarat	- 458 125	- 334 800	-639 350	- 468	- 467
Avustukset	- 38 665	- 43 600	-39 000	- 18	- 18
Muut toimintakulut	-230 594	- 244 225	-268 238	- 240	- 240
TOIMINAKULUT	-1 772 570	-1 508 399	-1 589 777	- 1 266	- 1 254
TOIMINTAKATE	14 886	- 339 990	- 409 913	- 240	- 228
Poistot	- 372 173	- 431 816	- 327 831	- 309	- 260
Kokonaiskustannukset	- 357 288	- 771 805	- 737 744	- 549	- 487

Vastuualue **Teknisten palveluiden hallinto**
Vastuuhenkilö Tekninen päällikkö

Toiminta

Tehtäväalue sisältää teknisten palveluiden hallinnon ja investointien sekä muun rakentamisen toteuttamisen hallinnoinnin.

Rakennusvalvonnan ja rakennuslupien hallintaan kohdistuvat tavoitteet on esitetty Lupa- ja valvontalautakunnan yhteydessä.

Teknisten palveluiden hallinto	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	26 300	13 500	13500	13	13
Henkilöstökulut	- 99 104	-97 349	-120 995	- 97	- 97
Palvelujen osto	- 64 565	- 28 100	- 33 500	- 33	- 33
Aineet, tarvikkeet, tavarat	- 895	- 900	- 1 300	- 1	- 1
Muut toimintakulut	- 5 189	- 3 915	- 24 174	- 3	- 3
TOIMINAKULUT	- 169 752	- 130 264	- 179 969	- 135	- 135
TOIMINTAKATE	- 143 452	- 116 764	-166 469	-122	- 122

Rakennustarkastajan palvelut 1,5 pv/vko ostetaan Hyrynsalmen kunnalta.

Vastuualue **Liikenneväylät ja tilapalvelut**
Vastuhenkilö Tekninen päällikkö

Toiminta

Tehtäväalue vastaa kunnan kaavateistä, yleisistä alueista sekä liikunta- ja urheilualueiden huollosta ja kunnossapidosta.

Sekä latujen kunnossapito että kaavateiden hoito on kilpailutettu ja tehty uudet, useampivuotiset sopimukset paikallisten yritysten kanssa.

Tilapalveluiden tehtävänä on hallinnoida ja vuokrata omistamiaan kiinteistöjä ja rakennuksia sekä kunnalle että yrityksille.

Lisäksi tehtäväalueeseen kuuluvat metsien hoito, kaukolämpö ja vesihuolto.

Alueet ja kiinteistöt pyritään hoitamaan kustannustehokkaasti ja suunnitelmallisesti huomioiden niiden viihtyvyys ja turvallinen käyttö.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Turvalliset liikenneväylät	Vahingot	Ei liukkauden aiheuttamia tapaturmia tai liikennevahinkoja.
Kiinteistöjen tehokas käyttö	Kiinteistöjen käytettävyyys	Ei uusia sisäilmaongelmia
Kaukolämpöverkoston hyvä hyötysuhde	Hyötysuhde	Hyötysuhteen pitäminen > 85 %:ssa.

Liikenneväylät ja tilapalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	1 761 156	1 154 909	1 166 364	1 013	1 013
Henkilöstökulut	- 189 390	- 208 335	-173 443	-161	-151
Palvelujen osto	- 692 128	- 551 990	-315 250	-248	-247
Aineet, tarvikkeet, tavarat	- 457 230	- 333 900	-638 050	-467	-466
Avustukset	- 38 665	- 43 600	-39 000	-18	-18
Muut toimintakulut	-225 405	- 240 310	-244 064	-237	-237
TOIMINAKULUT	-1 602 819	-1 378 135	-1 409 807	- 1 131	- 1 119
TOIMINTAKATE	158 338	- 223 226	- 243 443	- 118	- 231
Poistot	- 372 173	- 431 816	- 327 831	- 309	- 260
Kokonaiskustannukset	- 213 836	- 655 041	- 571 274	- 427	- 365

Willa Wanhan sisäilman laatua tutkitaan. Kiinteistöön on tarkoitus tehdä ainakin tiivistystoimia. Mahdolliset muut vaadittavat toimet selviävät syksyn aikana.

Latujen ja reittien kunnossapidossa huomioidaan käyttäjien määrät sekä olosuhteet talousarviomäärärahan sallimissa puitteissa.

Liikunta- ja virkistyspaikat

Liikunta- ja virkistyspaikat	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €
TOIMINTATUOTOT	50 036	0	0	0	0
Henkilöstökulut	- 42 596	- 41 965	- 12 124	- 12	- 12
Palvelujen osto	- 68 109	- 55 400	-71 400	- 46	- 46
Aineet, tarvikkeet, tavarat	- 90 263	- 53 900	- 51 250	- 29	- 29
TOIMINTAKULUT	- 204 630	- 151 265	- 134 774	- 86	- 76
TOIMINTAKATE	- 154 594	- 151 265	- 134 774	- 86	- 76
Poistot	- 50 402	- 50 815	- 46 161	- 45	- 42
Kokonaiskustannukset	- 204 996	- 202 080	- 180 935	-131	-129

Reitistöjen kunnossapidon osalta huolta tulee aiheuttamaan Väyläviraston kaavailut radanylityspaikkojen vähentämisestä. Nykyiset ylityspaikat sekä kelkkareitin että latureitin Virtaalasta Saukko-vaaraan osalta ollaan poistamassa.

Vuoden 2022 toimintakatteeseen sisältyvien metsien hoidon, kaukolämmön ja vesihuollon toimintakate

	Metsien hoito	Kaukolämpö	Vesihuolto
Toimintatuotot	75 000	365 000	10 500
Toimintakulut	-18 000	-302 000	-6 000
Toimintakate	57 000	63 000	4 500

Vesihuollon tulot sisältävät Ristijärven vesihuolto-osuuskunnan maksamaa vuokraa 10 000 €. Metsien hoidon ja hakkuumahdollisuuksien varmistamiseksi Pihlajavaaran alueelta on saatu valmiiksi Möykkysenjoen tien kunnostustyö. Uusi metsäsuunnitelma valmistuu marraskuussa 2021.

Kaukolämmön toimintatuotoista 155 000 € /42,5 % tulee kunnan omien kiinteistöjen lämmityksestä sisäisen myynnin tulona.

Toimielin **Lupa- ja valvontalautakunta**

Lupa- ja valvontalautakunta vastaa rakentamisen viranomaispalveluista, rakentamisen luvista sekä rakentamisen valvonnasta ja neuvonnasta.

Lupa- ja valvontalautakunta	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023 1000 eur	TS 2024 1000 eur
Henkilöstökulut	- 1 364	- 1 800	- 900	- 0,9	- 0,9
Palvelujen ostot	- 92	- 1 000	- 500	- 0,5	- 0,5
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-9	0	-100	- 0,1	- 0,1
Toimintakulut/TOIMINTAKATE	- 1 465	- 2 800	-1 500	- 1,5	- 1,5

Lautakunnan esittelijänä toimii rakennustarkastaja ja rakennustarkastajapalvelut ostetaan Hyrynsalmen kunnalta.

Strategiset tavoitteet 2022

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Luvattomia rakennuksia luvituksen piiriin	Vanhojen rakennusten luvitus	Vähintään 10 vanhaa vuosittain luvitukseen.
Lupien nopea käsittely	Keskimääräinen käsittelyaika	< 21 pv

Kehotetaan hakemaan lupaa vanhoihin kohteisiin ilman sanktiota lehtijutuun ja kotisivujen kautta.

Puutteelliset hakemukset viivästyttävät edelleen luvan myöntöprosessia.

Vastuualue **Asuminen/Yrityskiinteistöt**
Vastuuhenkilö Kehittämispäällikkö

Toiminta

Tehtäväalue vastaa Ristijärven kunnan asuntotoimeen liittyvien palveluiden tuottamisesta, asumisviihtyvyyden, turvallisen asumisen ja muiden asumisedellytysten parantamisesta sekä Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja kunnan asuntotoimen toimien yhteen sovittamisesta.

Ristijärven Vuokratalot Oy:n hallinnoitavana on 56 asuinhuoneistoa. Kunnan suoraan omistamien asuinhuoneistojen määrä on 12. Huoneistojen yhteinen käyttöaste pyritään pitämään yli 90 %:ssa.

Ristijärven Vuokratalot Oy tarjoaa asumista pari- ja rivitalotyypissä kohteissa, kun taas kunnan omistamat huoneistot tarjoavat kerrostalotyypistä asumismuotoa.

Yrityskiinteistöjen tarjonta kunnalla on hyvin vähäistä, mutta asuinkiinteistökanta on kysyntään nähden riittävä.

Tavoitteet suunnitelmavuosille 2022 – 2023

1. Teknisen toimen resurssien selkeyttäminen
2. Kiinteistönhoidon eri toimintamallien selvittäminen
3. Uuden metsäsuunnitelman hyödyntäminen

6.7 Maaseutupalvelut

Vastuualue	Maaseutupalvelut
Vastuuhenkilö	Lomituspäällikkö

Toiminta

Maaseutupalvelut vastaa maaseutuelinkeinojen hallintotehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämisestä sekä maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluista.

Puolangan kunta vastaa maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta vuoden 2012 alusta lukien yhteistoimintasopimuksen perusteella.

Ristijärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti paikallisyksikön alueella, johon kuuluu Ristijärven lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomussalmi.

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata maatalousyrittäjien toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana. Lisäksi järjestetään tuettua maksullista lomittaja-apua mahdollisuuksien mukaan.

Ristijärven paikallisyksikkö vastaa turkistarhaajien lomituspalveluista koko Kainuussa lukuun ottamatta Vuolijoen aluetta.

Strategiset tavoitteet 2022

Maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen uusiminen tavoitteena koko Kainuun kattava yhteistoiminta-alue v. 2023 alusta.

Mela on irtisanonut Ristijärven kunnan kanssa tehdyn maatalous- ja turkistuottajien lomituspalveluja koskevan toimeksiantosopimuksen päättymään 31.12.2022. Vuoden 2022 aikana valmistellaan lomituspalvelujen siirtäminen Muhoksen kunnalle.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Tiedottamisen ja koulutuksen järjestäminen maaseutuyrittäjille yhteistyötahojen kanssa	Järjestetyt tiedotus-/koulutustilaisuuksien määrä	vähintään 1 /vuosi
Järjestetään maatalousyrittäjien lomituspalvelut lainmuokaisina kattavasti ja tasapuolisesti ammattitaitoisen henkilöstön avulla	<ul style="list-style-type: none"> ◆ vuosilomaa keskimäärin pv/yrittäjä ◆ sijaisapupyynnöiden toteutuminen ◆ tuetun maksullisen lomittaja-avun keskimääräinen käyttö pv/yrittäjä 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ keskimäärin käyttäjää kohti enintään 0,5 päivää alle laissa mainitun rajan, väh. 25, 5 pv/yrittäjä ◆ vähintään 90 % pyynnöistä ◆ ylittää edellisen vuoden tason
Asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa lomituspalveluihin	Asiakastyytyväisyyskysely	<ul style="list-style-type: none"> ◆ lomittajien ammattitaidosta yleisarvosana vähintään 4 ◆ lomitushallinnon palvelusta yleisarvosana vähintään 4
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantaminen	sairauspoissaolo%	alle vuoden 2021 tason

Lomituspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti	<ul style="list-style-type: none"> ◆lomitusaika/ky ◆lomituspäivän nettohinta ilman matkakustannuksia 	<ul style="list-style-type: none"> ◆enintään +10% valtakunnallisesta keskiarvosta ◆enintään +10% valtakunnallisesta keskiarvosta
--	--	--

Määrälliset tunnusluvut	TP 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toteutuneet lomituspäivät	9 071	9 600	8 100	0
Nettopäiväkustannus €/pv	170,36	179,44	181,15	0
Lomituspalvelujen käyttäjiä	150	160	140	0

HENKILÖSTÖ	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023
Vakinaiset viranhaltijat	1	1	1	0
Määräaikaiset viranhaltijat	-	-	-	-
Vakinaiset työsuhteiset	36	36	31	0
Määräaikaiset työsuhteiset (vuoden aikana)	22	25	25	0
Tilapäiset (vuoden aikana)	58	45	45	0
Yhteensä	117	107	102	0

MAASEUTUPALVELUT	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023
TOIMINTATUOTOT	2 088 658	2 213 153	1 984 074	0
Henkilöstökulut	-1 754 411	-1 864 892	-1 627 355	0
Palvelujen ostot	-292 390	-326 250	-307 450	-23
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-10 400	-14 278	-14 650	-0,1
Avustukset	-20 018	-26 900	-52 700	-6
Muut toimintakulut	-37 536	-10 583	-11 269	-0,3
TOIMINTAKULUT	-2 114 756	-2 242 903	-2 013 424	-29
TOIMINTAKATE	-26 098	-29 750	-29 350	-29

7 Investoinnit

	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Muut pitkävaikutteiset menot			
Maa-alueet	0	0	0
* Hankinta	-150 000	-100 000	-30 000
* Myynti	150 000	100 000	30 000
Osakkeet ja osuudet	0	0	0
• Hankinta	-40 000	-40 000	-30 000
• Myynti	40 000	40 000	30 000
Irtaimisto	-20 000	-20 000	-20 000
• yleiset hallintopalvelut			
• sivistyspalvelut			
• tekninen palvelualue			
Uudisrakentaminen ja peruskorjaus	0	0	0
Maa- ja vesirakenteet	0	0	0
Virkistysalueet	0	0	0
Kunnallistekniikka	0	0	0
Investointimenot, brutto	- 210 000	- 160 000	- 80 000
Rahoitusosuudet			
Investointien myynnit, netto	190 000	140 000	60 000
Investointimenot, netto	- 20 000	- 20 000	- 20 000

8 Kuntakonserni

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä (kuntalaki 48 §).

Toiminnalliset tavoitteet asetetaan merkittävimmille tytäryhteisöille. Vuokrataloja tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena. Kunnanhallitus on hyväksynyt konserniyhtiöiden toimintaa ohjaavan konserniohjeen 14.3.2018.

Konsernirakenne 31.12.2020	Yhdistelty (kpl)	Omistusosuus %
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Kt Oy Saukkohaka		100
Kt Oy Ristijärven Vuokratalot Oy		100
Muut yhtiöt	1	
Senioripolis Oy		100
Osuuskunnat	1	
Osuuskunta Seniorisilta		58,8
Kuntayhtymät	3	
Kainuun Sote ky		2,48
Kainuun liitto		1,81
Kainuun jätehuollon ky (Ekokymppi)		2,04
Osakkuusyhteisöt		
Ristijärven vesihuolto-osuuskunta (yhdistelemätön)		47,86
Yhteensä	7	

Kuntayhtymät kuuluvat konserniin, mutta ne eivät ole kunnan tytäryhteisöjä. Osakkuusyhteisö on konserniin kuulumaton yhteisö, jossa kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet yhteisön osakkeista tai osuuksien äänimäärästä ja jossa kunnalla on vähintään viidesosa yhteisön osakepääomasta. Osakkuusyhteisöjä on yksi, Ristijärven Vesiosuuskunta.

Aktiivisesti toimivien yhtiöiden lisäksi kunnan 100 %:ssa omistuksessa ovat toistaiseksi vailla aktiivista toimintaa oleva Senioripolis Oy ja Kiinteistö Oy Saukkohaka, jonka asunnonvuokraustoiminta on lopetettu ja vuokratalo on myyty. Yhtiöt on vielä olemassa ns. pöytälaatikkoyrityksenä.

Ristijärven Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus

Vuokrataloyhtiön toiminta keskittyy vuokra-asuntojen vuokraustoimintaan sekä asuntojen hallintoihin ja markkinointiin. Tavoitteena on saavuttaa asuntojen korkea käyttöaste ja jatkaa rakennusten kunnostustoimia siten että asunnot ovat houkuttelevia ja viihtyisiä sekä turvallisia käyttää ja asua.

Visio

Ristijärven kunnan strategisena tavoitteena on saattaa kaikki Ristijärven kunnan suoraan tai välillisesti omistamat asuinhuoneistot kiinteistöyhtiön hallinnoitaviksi huomioiden Ristijärven Vuokratalot Oy:n taloudellinen kantokyky. Samalla tulee kuitenkin huolehtia siitä, että tarjottavien vuokra-asuntojen määrä vastaa kysyntää. Yhtiö hallinnoi, ylläpitää ja vuokraa huoneistoja sekä kehittää yhtiön tuottamia palveluita.

Toiminta vuonna 2022

Ristijärven Vuokratalot Oy jatkaa suunnitellusti rakennusten kunnostustoimintaa. Tulevana vuonna jatketaan maalaus-kunnostuksia Kunnaksenkujalla sekä mahdollisesti pintavesien ohjauksia eri koh-teissa.

Asumisviihtyvyyteen kiinnitetään huomiota kuuntelemalla asukkaita ja heidän palautettaan sekä rea-goidaan palautteeseen mahdollisuuksien mukaan.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Asukasviihtyvyys	Asukasvaihtuvuus	< 15 uutta vuokrasopimusta
Viihtyisät asunnot	Asukastytyväisyys	Reklamaatioiden määrä < 10
Asuntojen täyynnä	Käyttöaste	Käyttöaste > 95 %
Rahan riittävyys	Kassa	Ei tarvetta kunnan kukkarolle
Rahan riittävyys	Vuokrasaavat	vuokrasaavat < 3 % vuokra-tuotoista

Osuuskunta Seniorisilta, VIRTAALA

Visio

Osuuskunta Seniorisillan liiketoiminta-ajatuksen tavoitteena on asiakaskunnan kokonaisvaltaisen palvelukokonaisuuden toteuttaminen perustuen hyvinvointi- / liikuntapalvelujen, ohjelmapalvelujen, majoituspalvelujen ja kahvilapalvelujen myymiseen. Osuuskunnan tarkoituksena on terveyttä, kun-nossa pysymistä ja hyvää oloa edistävien palveluiden tuottaminen erityisesti ikääntyville henkilöille kannattavan liiketoiminnan muodossa. Lisäksi varsinaisen tarkoituksen tukemiseksi on tarkoitukse-na tarjota palveluita ja tiloja kaiken ikäisille asiakkaille sekä yrityksille.

Toiminta ja organisaatio

Osuuskunta Seniorisilta ylläpitää Liikuntatalo Virtaalan toimintaa ja harjoittaa vuokraustoimintaa omistamissaan Apartamentos -huoneistoissa osoitteessa Verkkotie 10 sekä mahdollisuuksien mu-kaan kunnan vapaana olevissa asuntotiloissa. Toiminnan tavoitteena on löytää uusia käyttäjäryh-miä palvelujen piiriin ajankohtaisilla teemoilla ja palvella paikkakuntalaisia sekä matkailijoita. Asun-tojen vuokraustoimintaa lyhyt- ja pitkäaikaiseen käyttöön jatketaan.

Vastuuorganisaationa toimii osuuskunnan hallitus, jossa ovat edustettuina osuuksien omistajat. Kunnan omistusosuus on suoraan 58,8 % ja Seniorpolis Oy:n kautta 29,4 %. Osuuskunnalla on yksi varsinainen työntekijä.

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Positiivinen tulos	Tulos ilman avustusta	Avustustarve loppuu

Konsernijohto raportoi valtuustolle kaksi kertaa vuodessa. Tytäryhteisöjen edustajat raportoivat kunnan edustajille kaksi kertaa vuodessa.

Kunnan vastuusitoumukset tytäryhteisöissä 1.1.2022	
Ristijärven Vuokratalot Oy	1 215 000 euroa
Kunnan takausvastuut osakkuusyhteisöissä 1.1.2022	
Ristijärven Vesihuolto-osuuskunta	361 079 euroa
Ristijärven vanhaintukisäätiö	49 166 euroa